

ZAKON O GRANIČNOJ KONTROLI*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način vršenja granične kontrole, ovlašćenja policijskih službenika prilikom vršenja granične kontrole, prava i obaveze lica u vezi sa prelaskom državne granice, međunarodna operativna granična saradnja i druga pitanja od značaja za vršenje granične kontrole i bezbjednost državne granice Crne Gore.

Ovim zakonom uređuje se i sprovođenje pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na prelazak unutrašnjih i vanjskih granica Evropske unije, graničnu kontrolu i integrisano upravljanje granicom, u skladu sa obavezama Crne Gore koje proizlaze iz procesa pristupanja Evropskoj uniji i buduće primjene šengenske pravne tekovine.

Granična kontrola

Član 2

Graničnu kontrolu vrši organizaciona jedinica u okviru organizacione jedinice organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove (u daljem tekstu: policija) koja vrši poslove granične kontrole (u daljem tekstu: granična policija).

Granična kontrola, u smislu ovog zakona, obuhvata nadzor državne granice, granične provjere i procjenu prijetnji za bezbjednost državne granice i vrši se radi:

- 1) sprečavanja prelaska državne granice suprotno ovom zakonu;
- 2) sprečavanja vršenja krivičnih djela i prekršaja, otkrivanja krivičnih djela i prekršaja i pronalaženja i hvatanja njihovih učinilaca;
- 3) sprečavanja nezakonitih migracija;
- 4) sprečavanja i otkrivanja drugih aktivnosti i radnji kojima se ugrožavaju bezbjednost državne granice, javni poredak i javno zdravlje.

Granična kontrola lica koja prelaze državnu granicu Crne Gore koja čini vanjsku granicu Evropske unije vršiće se u skladu sa ovim zakonom i šengenskom pravnom tekovinom.

Od dana početka pune primjene šengenske pravne tekovine u Crnoj Gori, granična kontrola lica koja prelaze unutrašnje granice sa državama koje primjenjuju šengensku pravnu tekovinu neće se vršiti, osim u slučajevima i pod uslovima predviđenim Šengenskim zakonikom o granicama.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Zaštita osnovnih prava

Član 4

Granična kontrola vrši se uz poštovanje osnovnih ljudskih prava i sloboda garantovanih Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima i važećom pravnom tekovinom Evropske unije.

Sprovođenje ovog zakona ne dovodi u pitanje prava lica koja uživaju slobodu kretanja prema pravu Evropske unije, prava izbjeglica i tražilaca međunarodne zaštite, a naročito princip zabrane protjerivanja ili vraćanja (non-refoulement).

Prilikom vršenja poslova granične kontrole, policijski službenici u potpunosti poštuju dostojanstvo ličnosti, naročito u slučajevima koji uključuju kategorije ranjivih lica.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **državna granica** je zamišljena vertikalna ravan koja prolazi graničnom linijom i dijeli kopneni, vazdušni i vodeni (morski, jezerski i riječni) prostor i podzemlje Crne Gore od susjednih država, kao i državna granica na području graničnih prelaza na putevima, aerodromima, željeznicama i vodenim lukama preko kojih se odvija međunarodni saobraćaj;

2) **granična linija** je linija koja na kopnu i vodi dijeli teritoriju Crne Gore od susjednih država;

3) **operator** je:

a) pravno ili fizičko lice koje u skladu sa zakonom upravlja aerodromom,

b) pravno lice ili organ državne uprave koji u skladu sa zakonom upravlja lučkom infrastrukturom,

c) pravno lice koje u skladu sa zakonom upravlja željezničkom infrastrukturom,

č) organ državne uprave koji upravlja infrastrukturom na graničnim prelazima namijenjenim za drumski saobraćaj;

4) **prevoznik** je fizičko ili pravno lice koje se profesionalno bavi pružanjem usluga prevoza lica;

5) **plovilo** je brod, čamac i drugo plovilo namijenjeno za plovidbu morem, jezerom i rijekom u međunarodnom saobraćaju;

6) **brod na kružnom putovanju** je putnički brod koji plovi određenom rutom prema unaprijed određenom programu koji obuhvata i turističke aktivnosti putnika u različitim lukama, na koji se tokom plovidbe putnici, po pravilu, ne ukrcavaju i ne iskrcavaju;

7) **trajektna veza** je veza između luke na teritoriji Crne Gore i luke druge države;

8) **slobodna plovidba** je upotreba plovila u sportske ili turističke svrhe između luke Crne Gore i luke druge države;

9) **pogranično područje** obuhvata teritoriju Crne Gore i susjedne države koje se utvrđuje međunarodnim ugovorom i proteže se uz graničnu liniju prema unutrašnjosti teritorije u dubini do 30 kilometara, pri čemu ako se dio teritorije jedinice lokalne samouprave koja se shodno međunarodnom ugovoru smatra pograničnim područjem, proteže više od 30 kilometara od granične linije, smatraće se dijelom tog pograničnog područja do 50 kilometara;

10) **pogranični saobraćaj** je redovni prelazak zajedničke državne granice stanovnika pograničnih područja Crne Gore i susjednih država, u skladu sa pravilima pograničnog režima, radi njihovog boravka i kretanja u pograničnom području druge države zbog ekonomskih, socijalnih, kulturnih, porodičnih ili drugih opravdanih razloga, za period koji ne prelazi vremenski rok određen međunarodnim sporazumom;

11) **lica koja uživaju pravo slobodnog kretanja prema pravu Evropske unije** su:

a) državljani Evropske unije, državljani država potpisnica Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru i državljani Švajcarske Konfederacije; i

b) članovi njihove porodice bez obzira na državljanstvo, koji su u njihovoj pratnji ili im se pridružuju, i to:

- bračni i vanbračni supružnik,

- njihova djeca, odnosno djeca bračnog ili vanbračnog supružnika, mlađa od 21 godinu ili starija ako su izdržavana, odnosno zavisna,

- njihovi roditelji, odnosno roditelji bračnog, odnosno vanbračnog supružnika, ako su izdržavani, odnosno zavisni;

12) **prekogranični radnik** je lice čije je prebivalište u Crnoj Gori, a obavlja posao, odnosno djelatnost u susjednoj državi, odnosno lice čije je prebivalište u susjednoj državi, a obavlja posao, odnosno djelatnost u Crnoj Gori, čija priroda posla, odnosno djelatnosti zahtijeva učestali prelazak državne granice;

13) **usmjerivač** je centralna tehnička infrastruktura koja služi za bezbjedan prenos i usmjeravanje podataka koju projektuje, razvija i uspostavlja Agencija Evropske unije za operativno upravljanje opsežnim informacionim sistemima u oblasti slobode, bezbjednosti i pravde;

14) **Sistem ulaska/izlaska (EES)** je sistem uspostavljen Regulativom (EU) 2017/2226 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. novembra 2017. godine o uspostavljanju sistema ulaska/izlaska (EES) radi evidentiranja podataka o ulasku i izlasku, kao i podataka o odbijanju ulaska državljana trećih država, koji prelaze vanjske granice država članica Šengen prostora i određivanju uslova za pristup Sistemu ulaska/izlaska (EES) u svrhe sprovođenja zakona, i o izmjeni Konvencije o sprovođenju Šengenskog sporazuma i regulativa (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9. 12. 2017., str. 20);

15) **sistem za samousluživanje** je automatizovani sistem koji vrši sve ili pojedine granične provjere primjenjive na lice i koji se može koristiti za prethodni unos podataka u EES;

16) „**E-gate**” je infrastruktura kojom se upravlja elektronskim putem, a preko koje se stvarno prelazi vanjska granica ili unutrašnja granica Šengen prostora na kojoj kontrole još nisu ukinute;

17) **automatizovani sistem granične kontrole** je sistem koji omogućava automatizovan prelazak granice, a koji se sastoji od sistema za samousluživanje i e-gate;

18) **potvrda autentičnosti i integriteta podataka na čipu** podrazumijeva postupak kojim se, putem sertifikata, provjerava da li podaci na elektronskom mediju za pohranu (čipu) potiču od organa koji ih je izdao i da nisu pretrpjeli izmjene;

19) **Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu** označava agenciju o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži osnovanu Regulativom (EU) 2019/1896 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. novembra 2019. godine o evropskoj graničnoj i obalskoj straži i stavljanju van snage regulativa (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624;

20) **Šengenski informacioni sistem (SIS)** je informacioni sistem uspostavljen Regulativom (EU) 2018/1861 Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju, radu i upotrebi Šengenskog informacionog sistema (SIS) u oblasti graničnih provjera;

21) **lice za koje je izdato upozorenje radi odbijanja ulaska** je svako lice koje nije državljanin Evropske unije i Šengen prostora za koje je izdato upozorenje u Šengenskom informacionom sistemu (SIS) u skladu sa Regulativom (EU) 2018/1861 Evropskog parlamenta i Savjeta i u svrhe utvrđene tom regulativom;

22) **Vizni informacioni sistem (VIS)** je informacioni sistem uspostavljen Regulativom (EZ) br. 767/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta o Viznom informacionom sistemu (VIS) i razmjeni podataka između država članica o vizama za kratkoročni boravak;

23) **dozvola boravka** podrazumijeva:

a) dozvolu boravka koja se izdaje u skladu sa zakonom kojim se uređuju ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad stranaca;

b) dozvole boravka koje izdaju države članice Evropske unije u skladu sa Regulativom Savjeta (EZ) br. 1030/2002 od 13. juna 2002. godine o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja i boravišne kartice

izdate u skladu sa Direktivom 2004/38/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 29. aprila 2004. godine o pravu građana Evropske unije i članova njihovih porodica na slobodno kretanje i boravak na području države članice, kojom se izmjenjuje Regulativa (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju van snage directive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ;

c) druge isprave koje izdaje država članica Evropske unije, a kojima se državljaninu treće zemlje odobrava boravak na njenoj teritoriji, pod uslovom da su te isprave priznate u skladu sa važećim zakonodavstvom Evropske unije, osim privremenih dozvola izdatih do donošenja odluke o zahtjevu za dozvolu boravka ili međunarodnu zaštitu, kao i viza;

24) **državljanin treće države** je lice koje je definisano kao državljanin treće države u smislu zakona kojim se uređuju uslovi za ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad stranaca u Crnoj Gori;

25) **prijetnja po javno zdravlje** je svaka bolest sa potencijalom izazivanja epidemije, u skladu sa Međunarodnim zdravstvenim propisima Svjetske zdravstvene organizacije, kao i druge zarazne bolesti ili zarazne parazitske bolesti, ako su one predmet zaštitnih odredbi koje se primjenjuju na državljane država članica Šengen prostora.

II. DRŽAVNA GRANICA I GRANIČNA LINIJA

Određivanje državne granice

Član 6

Pripreme za zaključivanje međunarodnog ugovora o državnoj granici u cilju razgraničenja i utvrđivanja državne granice, zajedno sa nadležnim organima susjedne države, vrši komisija koju obrazuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na predlog organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove.

Poslove razgraničenja Crne Gore sa susjednim državama, u saradnji sa drugim nadležnim organima, kao i pripremu i čuvanje dokumentacije o državnoj granici vrši organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.

Granična linija obilježava se graničnim oznakama, u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Poslove premjera i označavanja granične linije, održavanja i obnavljanja graničnih oznaka na graničnoj liniji i pripremu dokumenata o graničnoj liniji vrši organ uprave nadležan za geodetske poslove.

Oznake i signalizacija

Član 7

U blizini granične linije i graničnog prelaza postavljaju se posebne oznake i signalizacija kojima se upozorava na približavanje graničnoj liniji i graničnom prelazu, ako je to potrebno.

Na oznake iz člana 6 stav 3 ovog zakona i oznake i signalizaciju iz stava 1 ovog člana i u njihovoj neposrednoj blizini zabranjeno je postavljati druge oznake kojima se smanjuje njihova vidljivost ili na bilo koji drugi način mijenja značenje tih oznaka i signalizacije.

Na predlog granične policije, oznake i signalizaciju iz stava 1 ovog člana, na putevima u blizini granične linije i graničnog prelaza postavlja organ uprave nadležan za poslove državnih puteva, a na drugim mjestima u blizini granične linije i graničnog prelaza organ uprave nadležan za poslove državne imovine.

Vlasnici ili korisnici zemljišta u blizini granične linije i graničnog prelaza obavezni su da, bez naknade, omoguće slobodan prolaz radi postavljanja i održavanja oznaka i signalizacije iz stava 1 ovog člana.

Postavljene oznake iz člana 6 stav 3 ovog zakona i oznake i signalizacija iz stava 1 ovog člana upisuju se u poseban registar koji vodi organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Upis ili izmjena upisa oznaka iz člana 6 stav 3 ovog zakona i oznaka i signalizacije iz stava 1 ovog člana u registar iz stava 5 ovog člana vrši se na osnovu podataka dostavljenih od strane organa uprave nadležnih za njihovo postavljanje.

Oblik, sadržinu i izgled oznaka i signalizacije iz stava 1 ovog člana, kao i sadržaj i način vođenja registra iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Vidljivost granične linije

Član 8

Zbog vidljivosti granične linije granična policija može licima zabraniti sadnju ili sjetvu određenih vrsta poljoprivrednih kultura, drveća ili rastinja uz graničnu liniju.

Ako zbog zabrane iz stava 1 ovog člana nastane šteta, lica kojima je zabrana izrečena nemaju pravo na naknadu štete.

Za poslove održavanja granične linije koja, u skladu sa međunarodnim ugovorom, treba da bude očišćena od stabala i drugog rastinja koje smanjuje vidljivost graničnih oznaka ili granične linije odgovorno je Ministarstvo.

Bezbjednost na graničnoj liniji

Član 9

Ministarstvo može, iz bezbjednosnih razloga, zabraniti plovidbu, lov, ribolov, prelet aviona, helikoptera i drugih vazduhoplova, kretanje, zadržavanje i naseljavanje uz graničnu liniju.

Zabrana iz stava 1 ovog člana traje dok traju bezbjednosni razlozi.

Lica koja planiraju da vrše pojedinačni ili grupni lov i ribolov u dubini teritorije do 300 metara od granične linije dužna su da obavijeste graničnu policiju, najkasnije 24 časa prije početka lova, odnosno ribolova.

Lica iz stava 3 ovog člana dužna su da o završetku lova, odnosno ribolova obavijeste graničnu policiju najkasnije četiri časa nakon završetka tog lova, odnosno ribolova.

Bliži način obavještanja i sadržaj obavještenja iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Uređenje prostora uz državnu granicu

Član 10

Organ državne uprave, odnosno organ lokalne samouprave nadležan za izradu i donošenje planskih dokumenata dužan je da prije donošenja planskog dokumenta pribavi saglasnost granične policije, ako se planskim dokumentom uređuje i prostor koji doseže do 100 metara od granične linije.

Ne može se donijeti planski dokument kojim bi se doveli u pitanje bezbjednost i preglednost državne granice.

III. PRELAZAK DRŽAVNE GRANICE I GRANIČNI PRELAZ

Prelazak državne granice na graničnom prelazu

Član 11

Prelazak državne granice je svako kretanje ljudi preko državne granice.

Državna granica se, po pravilu, može prelaziti samo na graničnim prelazima sa važećom putnom ispravom ili drugom ispravom propisanom za prelazak državne granice, u

vrijeme koje je određeno za odvijanje saobraćaja na graničnom prelazu i na način koji je u skladu sa namjenom graničnog prelaza.

Prelazak državne granice van graničnog prelaza

Član 12

Izuzetno od člana 11 ovog zakona, granica se može prelaziti i van graničnog prelaza i van utvrđenog radnog vremena graničnog prelaza u slučaju:

- 1) slobodne plovidbe;
- 2) iskrcavanja pomoraca radi boravka na teritoriji jedinice lokalne samouprave na čijem području je luka u kojoj je njihov brod pristao ili na teritoriji susjednih jedinica lokalne samouprave;
- 3) prelaska stanovnika koji žive u pograničnom području, sa pograničnom propusnicom ili sa dozvolom za pogranični saobraćaj;
- 4) pojedincima ili grupama lica u slučaju nepredviđenih hitnih okolnosti;
- 5) u slučaju elementarne nepogode, u skladu sa zakonom i u drugim slučajevima, u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Pored slučajeva iz stava 1 ovog člana, državna granica se može prelaziti i van graničnog prelaza i van utvrđenog radnog vremena graničnog prelaza i u slučaju prelaska lica ili grupe lica koja imaju odobrenje za prelazak državne granice, kao i saglasnost za prelazak državne granice susjedne države izdato od strane nadležnog organa te države, ako je takav prelazak neophodan iz opravdanih razloga i nije suprotan međunarodnom ugovoru, i nije u suprotnosti sa unutrašnjom bezbjednošću obje države i javnim poretkom i javnim zdravljem.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana, na zahtjev lica koja namjeravaju da pređu državnu granicu, izdaje granična policija, sa rokom važenja do jedne godine.

Lica koja podnose zahtjev graničnoj policiji za prelazak državne granice van graničnog prelaza na kopnu, uključujući jezera i rijeke, uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilažu i prethodno izdatu saglasnost organa uprave nadležnog za carinske poslove.

Lica koja podnose zahtjev graničnoj policiji za prelazak državne granice van graničnog prelaza na moru, uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilažu i prethodno izdatu saglasnost organa uprave nadležnog za carinske poslove i organa uprave nadležnog za upravljanje lukama.

Granična policija će oduzeti odobrenje iz stava 2 ovog člana prije isteka roka važenja iz stava 3 ovog člana ako je zloupotrijebljeno, ako se ne koristi u svrhu radi koje je izdato, odnosno kad prestanu razlozi radi kojeg je izdato.

Po zahtjevu nadležnog organa susjedne države, granična policija daje saglasnost za prelazak državne granice za lica ili grupu lica zbog razloga iz stava 2 ovog člana, ako takav prelazak nije suprotan međunarodnom ugovoru, i nije u suprotnosti sa unutrašnjom bezbjednošću, javnim poretkom i javnim zdravljem.

Lice koje prelazi državnu granicu u slučajevima iz st. 1 i 2 ovog člana dužno je da o tome bez odlaganja obavijesti graničnu policiju, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Sadržaj i obrazac odobrenja iz stava 2 ovog člana i zahtjeva za izdavanje tog odobrenja, kao i bliži način izdavanja odobrenja propisuje Ministarstvo.

Granični prelaz

Član 13

Granični prelaz je mjesto određeno za prelazak državne granice u drumskom, željezničkom, vazdušnom, pomorskom, jezerskom i riječnom saobraćaju.

Granični prelaz može biti stalni, zajednički, sezonski i privremeni.

Stalni granični prelaz je mjesto određeno za prelazak državne granice u toku čitave godine u skladu sa planskim dokumentom, odnosno međunarodnim ugovorom

Zajednički granični prelaz je granični prelaz koji se nalazi na teritoriji Crne Gore ili na teritoriji susjedne države, na kojem policijski službenici i drugi državni službenici koji na državnoj granici primjenjuju ovlašćenja, mjere i radnje propisane zakonom i službenici susjedne države nadležni za graničnu kontrolu, neposredno jedni nakon drugih vrše granične provjere, u skladu sa pravom svoje države i međunarodnim ugovorom.

Sezonski granični prelaz je mjesto određeno za prelazak državne granice u određenom periodu godine.

Privremeni granični prelaz je mjesto određeno za privremeni prelazak državne granice.

Radno vrijeme graničnih prelaza koji nijesu otvoreni 24 časa mora biti naznačeno na vidnom mjestu.

Granični prelazi moraju biti fizički zatvoreni za vrijeme u kojima ne rade.

Zajednički granični prelaz sa državom koja nije država Šengen zone

Član 14

Zajednički granični prelaz može se uspostaviti sa državom koja nije država Šengen zone u skladu sa članom 13 stav 4 ovog zakona.

Međunarodni sporazum kojim se uspostavlja zajednički granični prelaz iz stava 1 ovog člana mora biti sačinjen u skladu sa načelima propisanim Regulativom (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje lica preko granica (Zakonik o šengenskim granicama) Prilog VI tač. 1.1.4.2. i 1.1.4.3.

Plan sezonskih graničnih prelaza i postavljanje objekata

Član 15

Plan sezonskih graničnih prelaza donosi Ministarstvo u saradnji sa organima državne uprave nadležnim za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata, saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, finansija i vanjskih poslova.

Odobrenje za postavljanje objekata po planu iz stava 1 ovog člana izdaje organ državne uprave nadležan za uređenje prostora i izgradnju objekata, odnosno nadležni organ lokalne samouprave.

Granični prelazi za međunarodni i pogranični saobraćaj

Član 16

Granični prelazi mogu biti otvoreni za međunarodni i pogranični saobraćaj.

Granični prelaz otvoren za međunarodni saobraćaj je mjesto za prelazak državne granice crnogorskih i stranih državljana.

Granični prelaz otvoren za pogranični saobraćaj je mjesto za prelazak državne granice radi boravka crnogorskih državljana iz određenog pograničnog područja Crne Gore u određenom pograničnom području susjedne države, odnosno boravka državljana susjedne države iz određenog pograničnog područja te države u određenom pograničnom području Crne Gore, u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Izgradnja i otvaranje graničnog prelaza

Član 17

Granični prelaz otvara se aktom Vlade, u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Aktom o otvaranju graničnog prelaza propisuje se vrsta graničnog prelaza, vrijeme na koje se otvara sezonski granični prelaz tokom godine, radno vrijeme graničnog prelaza i način prelaska državne granice.

Najkasnije u roku od 30 dana od dana stavljanja u funkciju izgrađenog, odnosno rekonstruisanog graničnog prelaza na teritoriji Crne Gore, organ uprave nadležan za državnu imovinu dužan je da preduzme potrebne mjere i radnje radi upisivanja graničnog prelaza u odgovarajući katastar nepokretnosti.

Otvaranje privremenog graničnog prelaza

Član 18

Izuzetno od člana 17 ovog zakona, na zahtjev i po prethodno pribavljenoj saglasnosti nadležnog organa susjedne države, može se otvoriti privremeni granični prelaz radi:

- 1) izvođenja vježbi za sprječavanje prirodnih i drugih katastrofa;
- 2) održavanja kulturnih, vjerskih, naučnih, stručnih, sportskih i turističkih aktivnosti;
- 3) potrebe za preusmjeravanjem saobraćaja;
- 4) obavljanja aktivnosti koje proizilaze iz međunarodnih ugovora;
- 5) poljoprivrednih i ekonomskih aktivnosti ako postoji širi ekonomski interes.

Rješenje o određivanju privremenog graničnog prelaza donosi rukovodilac nadležne organizacione jedinice granične policije, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za poslove finansija, uređenja prostora i izgradnju objekata, vanjske poslove i organa uprave nadležnog za carinske poslove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana za otvaranje privremenog graničnog prelaza u vazdušnom i pomorskom saobraćaju nije potrebna saglasnost nadležnog organa susjedne države.

Pored saglasnosti organa iz stava 2 ovog člana, za otvaranje privremenog graničnog prelaza u drumskom, vazdušnom i željezničkom saobraćaju potrebna je saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove saobraćaja.

Pored saglasnosti organa iz stava 2 ovog člana, za otvaranje privremenog graničnog prelaza u pomorskom, jezerskom i riječnom saobraćaju potrebna je i saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove pomorstva.

Rješenjem iz stava 2 ovog člana određuje se vrijeme na koje se taj prelaz otvara, koje ne može biti duže od tri mjeseca u toku jedne kalendarske godine, osim u slučaju iz stava 1 tačka 5 ovog člana i utvrđuju se troškovi njegovog otvaranja i rada.

Troškove otvaranja i rada privremenog graničnog prelaza snosi podnosilac zahtjeva za uspostavljanje takvog graničnog prelaza, a ako je otvaranje privremenog graničnog prelaza u javnom interesu, troškove otvaranja i rada privremenog graničnog prelaza snosi Ministarstvo.

Bliži način podnošenja zahtjeva za određivanje privremenog graničnog prelaza i postupak određivanja privremenog graničnog prelaza propisuje Ministarstvo.

Uređenost i opremljenost graničnog prelaza

Član 19

Granični prelazi moraju biti uređeni i opremljeni tako da omogućavaju bezbjedno, nesmetano i efikasno vršenje graničnih provjera, u skladu sa standardima i uslovima koje utvrđuje Vlada.

Uređenost i opremljenost graničnih prelaza iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na privremene granične prelaze.

Operator je dužan da uredi i opremi granične prelaze u skladu sa aktom iz stava 1 ovog člana, uz prethodno pribavljene saglasnosti Ministarstva, organa uprave nadležnog za carinske poslove i organa uprave nadležnog za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Troškove uređenja i opremanja graničnih prelaza snosi operator.

Međusobni odnosi granične policije i operatora u vezi sa korišćenjem objekata i prostora na graničnom prelazu uređuju se ugovorom.

Posebni uslovi za granične prelaze

Član 20

Radi vršenja graničnih provjera, granični prelazi:

- u drumskom i pomorskom saobraćaju mogu da imaju posebne trake za razdvajanje različitih kategorija putnika koje imaju posebne oznake;
- u vazdušnom saobraćaju moraju da imaju posebne oznake za razdvajanje različitih kategorija putnika i fizičko razdvajanje kretanja putnika;
- u drumskom i pomorskom saobraćaju mogu imati posebne saobraćajne trake za razdvajanje putničkih i teretnih vozila i autobusa, koje imaju posebne oznake.

Kategorije putnika, u smislu stava 1 ovog člana, su: crnogorski državljani, lica koja uživaju pravo slobodnog kretanja prema pravu Evropske unije i stranci koji mogu da ulaze u Crnu Goru na osnovu lične karte u skladu sa međunarodnim ugovorom i zakonom kojim se uređuje ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad stranaca u Crnoj Gori.

Uslove iz stava 1 ovog člana dužan je da obezbijedi operator.

Način razdvajanja kategorija putnika iz stava 2 ovog člana, putničkih i teretnih vozila i autobusa i oznake iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Područje graničnog prelaza

Član 21

Područje graničnog prelaza, u smislu ovog zakona, obuhvata prostor koji je potreban za vršenje granične kontrole i drugih graničnih poslova, kao i neposrednu okolinu sa objektima koji su potrebni za nesmetano i bezbjedno odvijanje saobraćaja i za vršenje granične kontrole i drugih graničnih poslova.

Sastavni dio područja graničnog prelaza je i put sa putnim pojasom od graničnog prelaza do granične linije.

Na zajedničkim graničnim prelazima, područje graničnog prelaza određuje se u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Područje graničnog prelaza iz stava 1 ovog člana određuje granična policija, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za uređenje prostora i izgradnju objekata i pomorstva i organa uprave nadležnih za poslove saobraćaja, katastra nepokretnosti i za carinske poslove.

Na području graničnog prelaza zabranjeno je neovlašćeno fotografisanje i snimanje.

Označavanje graničnog prelaza

Član 22

Granični prelaz, osim privremenog graničnog prelaza, i njegovo područje označavaju se propisanim oznakama i drugom signalizacijom, a natpisi se ispisuju na crnogorskom i engleskom jeziku.

Oznake i signalizaciju na graničnom prelazu i njegovom području, na zahtjev granične policije, postavlja i održava operator.

Oblik, sadržinu i izgled oznaka i druge signalizacije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Ograničenja pri izgradnji i postavljanju objekata

Član 23

Na području graničnog prelaza ne mogu se graditi i postavljati objekti, instalacije i oprema ako bi njihova izgradnja ili postavljanje ometali vršenje graničnih provjera i drugih

poslova iz nadležnosti drugih organa državne uprave i organa uprave koje vrše na području graničnog prelaza.

U toku izgradnje i postavljanja objekata, instalacija i opreme na mjestima na kojima se vrši granična kontrola investitor je dužan da pribavi mišljenje granične policije, organa državne uprave nadležnog za carinske poslove i organa uprave nadležnog za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Kretanje i zadržavanje na području graničnog prelaza

Član 24

Na području graničnog prelaza mogu se kretati i zadržavati: službena lica radi vršenja poslova iz svoje nadležnosti, lica koja namjeravaju da pređu državnu granicu ili su je već prešla i lica zaposlena u privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno kod preduzetnika koji obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza.

Lica zaposlena u privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno kod preduzetnika koji obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza i lica koja namjeravaju da pređu državnu granicu ili su je već prešla mogu se kretati i zadržavati na za to određenom prostoru i dužna su da se pridržavaju upozorenja i izvršavaju naređenja policijskog službenika koji vrši graničnu provjeru.

Lica koja ne spadaju ni u jednu od kategorija iz stava 1 ovog člana ne mogu se kretati i zadržavati na području graničnog prelaza.

Identifikaciona oznaka

Član 25

Lica zaposlena u privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno kod preduzetnika koji obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza, za vrijeme boravka na području graničnog prelaza moraju na vidljiv način da nose identifikacionu oznaku.

Identifikaciona oznaka iz stava 1 ovog člana može se izdati licu koje:

1) prema podacima sadržanim u evidencijama koje vodi policija, Ministarstvo i drugi organi državne uprave, međunarodne organizacije i prema dostupnim evidencijama, bazama podataka i sistemima Evropske unije, ne predstavlja prijetnju po bezbjednost državne granice; i

2) dostavi dokaz o obavljanju djelatnosti iz stava 1 ovog člana.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, uslovi za izdavanje identifikacione oznake za lica zaposlena u privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno kod preduzetnika koji obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza u vazdušnom saobraćaju, utvrđuju se zakonom kojim se uređuje bezbjednost vazdušnog saobraćaja.

Ako lice iz stava 1 ovog člana obavlja djelatnost na određeno vrijeme, identifikaciona oznaka se izdaje na vrijeme za koje se djelatnost obavlja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, lice koje se privremeno angažuje radi obavljanja određenih radova u cilju nesmetanog funkcionisanja graničnog prelaza, može obavljati te radove bez identifikacione oznake, uz prethodno dobijenu saglasnost granične policije.

Izdavanje identifikacione oznake

Član 26

Zahtjev za izdavanje identifikacione oznake za lice zaposleno u privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno kod preduzetnika koji obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza u drumskom saobraćaju, to privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik podnosi graničnoj policiji.

Zahtjev za izdavanje identifikacione oznake za lice zaposleno u privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno kod preduzetnika na području graničnog prelaza u vazdušnom,

željezničkom, pomorskom, riječnom i jezerskom saobraćaju, to privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik podnosi operatoru.

Identifikacionu oznaku po zahtjevu iz stava 1 ovog člana izdaje granična policija, a identifikacionu oznaku po zahtjevu iz stava 2 ovog člana izdaje operator, uz prethodnu saglasnost granične policije.

Identifikaciona oznaka se izdaje na propisanom obrascu.

Troškove izdavanja identifikacione oznake iz stava 3 ovog člana snosi podnosilac zahtjeva.

Ako se u postupku po zahtjevu iz st. 1 i 2 ovog člana, utvrdi da lice za koje je podnjet zahtjev za izdavanje identifikacione oznake ne ispunjava uslove iz člana 25 stav 2 ovog zakona granična policija, odnosno operator donijee rješenje o odbijanju zahtjeva.

Izgled i sadržaj obrasca iz stava 4 ovog člana, kao i visinu troškova iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Oduzimanje i vraćanje identifikacione oznake

Član 27

U slučaju prestanka razloga za obavljanje djelatnosti na području graničnog prelaza, privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik je dužan da identifikacionu oznaku vrati graničnoj policiji, odnosno operatoru koji mu je izdao identifikacionu oznaku.

Ako utvrdi da je lice kome je izdata identifikaciona oznaka prestalo da ispunjava uslove iz člana 25 st. 2 i 3 ovog zakona, granična policija će donijeti rješenje o oduzimanju identifikacione oznake.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Žalba iz stava 3 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

IV. GRANIČNA KONTROLA

1. Nadležnost za vršenje granične kontrole

Ovlašćenja granične policije u vršenju granične kontrole

Član 28

Graničnu kontrolu vrši granična policija.

U vršenju poslova granične kontrole, policijski službenik primjenjuje ovlašćenja utvrđena zakonom, kojima se sa najmanje štetnih posljedica postiže cilj.

Radi vršenja granične kontrole, granična policija je ovlašćena da postavlja i koristi opremu, tehničke uređaje za fotografisanje, uređaje za video i audio snimanje, tehničke uređaje za prepoznavanje lica i predmeta i tehničke uređaje za identifikaciju ili provjeru lica i prevoznih sredstava, kao i da postavlja i koristi druge sisteme, tehnička sredstva i uređaje potrebne za vršenje granične kontrole.

Graničnu kontrolu vrše policijski službenici koji su, u okviru obuka koje se sprovedu u skladu sa zakonom kojim se uređuju unutrašnji poslovi, završili obuku specijalizovanu za vršenje poslova granične kontrole.

Obuka iz stava 4 ovog člana sprovodi se uzimajući u obzir zajedničke osnovne nastavne planove i programe, kao i standarde koje je razvila Evropska agencija za graničnu i obalnu stražu (u daljem tekstu: Frontex).

Programi iz stava 5 ovog člana uključuju obuku o graničnim provjerama, analizu rizika, vjerodostojnosti dokumenata, osnovnim pravima, kao i identifikaciji i postupanju sa ranjivim kategorijama lica, posebno maloljetnicima bez pratnje i žrtvama trgovine ljudima.

Omogućavanje vršenja granične kontrole

Član 29

Vlasnici ili korisnici zemljišta uz graničnu liniju dužni su da omoguće nesmetano vršenje granične kontrole, postavljanje, upotrebu i održavanje opreme za vršenje granične kontrole, odnosno nesmetano kretanje policijskih službenika uz graničnu liniju.

Javno preduzeće koje upravlja morskim dobrom, odnosno pravno ili fizičko lice kome je morsko dobro ili njegov dio dato na korišćenje radi obavljanja privredne ili druge dozvoljene djelatnosti ili za privez plovila, dužni su da omoguće nesmetano vršenje granične kontrole na vodi, postavljanje, upotrebu i održavanje opreme za vršenje granične kontrole, odnosno nesmetano kretanje policijskih službenika u tom cilju.

O namjeri postavljanja, upotrebe i održavanja opreme i tehničkih sredstava iz st. 1 i 2 ovog člana, granična policija će, na pogodan način, upoznati vlasnike i korisnike zemljišta uz graničnu liniju, odnosno javno preduzeće ili pravno ili fizičko lice iz stava 2 ovog člana, osim ako bi to onemogućilo ili bitno otežalo vršenje policijskih poslova.

Ako u slučajevima iz st. 1 i 2 ovog člana vlasnici ili korisnici zemljišta uz graničnu liniju, odnosno javno preduzeće i pravna ili fizička lica iz stava 2 ovog člana pretrpe štetu, imaju pravo na naknadu štete, u skladu sa zakonom.

2. Nadzor državne granice

Definicija nadzora državne granice

Član 30

Nadzor državne granice podrazumijeva mjere, radnje i ovlašćenja koje se preduzimaju uz državnu granicu, između graničnih prelaza i na graničnim prelazima van utvrđenog radnog vremena.

Nadzor državne granice vrši se na kopnu, moru i unutrašnjim morskim vodama, u skladu sa analizom rizika i procjenom prijetnji, na osnovu koje policijski službenik preduzima odgovarajuće mjere i radnje i primjenjuje ovlašćenja radi sprječavanja prekograničnog kriminala, nezakonitih migracija, prijetnji po bezbjednost državne granice i odvrćanja lica od izbjegavanja graničnih provjera na graničnim prelazima.

Ovlašćenja granične policije u vršenju nadzora državne granice

Član 31

Pored ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuju unutrašnji poslovi i drugim posebnim zakonom, u vršenju poslova nadzora državne granice, granična policija je ovlašćena da:

1) postavlja opremu i sredstva koja fizički onemogućavaju kretanje lica i vozila na putevima koji nijesu u funkciji graničnog prelaza, kao i na drugim nepokretnostima, radi sprečavanja nezakonitog prelaska državne granice;

2) postavlja rampe ili druge prepreke na nepokretnostima u privatnoj ili državnoj svojini;

3) u skladu sa procjenom prijetnji po bezbjednost državne granice i analizom rizika preduzima neophodne mjere i radnje u cilju sprečavanja i odvrćanja lica od nezakonitog prelaska državne granice;

4) provjerava identitet lica koja prelaze državnu granicu i vrši provjeru u evidencijama koje vodi Policija, Ministarstvo i drugi organi državne uprave, međunarodne organizacije, kao i u dostupnim evidencijama, bazama podataka i sistemima Evropske unije;

5) vrši provjeru državne pripadnosti plovila na teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama, zaustavi plovilo, vrši uvid u isprave i dokumenta plovila, i po potrebi vrši pregled plovila, posade i putnika;

6) goni, zadržava i sprovodi u najbližu luku ili pristanište plovilo koje se ne pridržava propisa Crne Gore, međunarodnih ugovora i međunarodnih običaja.

U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana vlasniku nepokretnosti pripada naknada, u skladu sa zakonom.

Pregled iz stava 1 tačka 5 ovog člana vrši se u skladu sa čl. 48, 50, 51, 52, 53 i 54 ovog zakona.

Ako u vršenju nadzora države granice, policijski službenik pronađe predmet, odnosno prevozno sredstvo bez prisustva lica, može izvršiti pregled tog predmeta, odnosno prevoznog sredstva, pri čemu je dužan da vodi računa o sopstvenoj bezbjednosti i bezbjednosti drugih lica.

U slučajevima veće ugroženosti državne granice, u nadzoru državne granice mogu se angažovati i druge organizacione jedinice policije i Vojska Crne Gore, u skladu sa zakonom.

Bliži način vršenja nadzora državne granice, kao i bliži način vršenja procjene prijetnji za bezbjednost državne granice propisuje Ministarstvo.

Povrede državne granice

Član 32

Povrede državne granice su granični incidenti i druge nezakonite radnje koje ugrožavaju nepovredivost državne granice.

Granični incident je aktivnost kojom se krše međunarodni ugovori koji se odnose na državnu granicu, propisi Crne Gore, kao i svako drugo ugrožavanje nepovredivosti državne granice od strane službenika državnih, lokalnih i drugih organa susjedne države.

Organ državne uprave nadležan za vanjske poslove, u saradnji sa Ministarstvom, utvrđuje i rješava granične incidente.

Ministarstvo utvrđuje i rješava druge nezakonite radnje koje ugrožavaju nepovredivost državne granice i o tome, po potrebi, obavještava organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.

Bliži način postupanja granične policije u utvrđivanju i rješavanju povreda državne granice propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove.

3. Granične provjere

Definicija granične provjere

Član 33

Granična provjera obuhvata mjere i radnje koje se vrše na graničnom prelazu prilikom namjeravanog ili neposredno nakon obavljenog prelaska državne granice u cilju kontrole zakonitog ulaska lica, njihovih prevoznih sredstava i predmeta koje posjeduju u Crnu Goru, odnosno izlaska iz Crne Gore.

Granična provjera može se vršiti i van područja graničnog prelaza, u vazduhoplovima, plovilima i vozovima, na koja se primjenjuju posebna pravila graničnih provjera, u skladu sa zakonom.

Granična provjera ili dio granične provjere može se vršiti na području druge države, ako je to u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, granična provjera može se vršiti i van područja graničnog prelaza na putnim pravcima i objektima od značaja za prekogranični saobraćaj, radi sprečavanja nezakonitog ulaska u Crnu Goru i boravka u Crnoj Gori, kao i sprječavanja prekograničnog kriminala, sve dok postoje saznanja da se na taj način mogu pronaći učinioci krivičnih djela i prekršaja kad za to postoje bezbjednosni razlozi.

Bliži način vršenja graničnih provjera propisuje Ministarstvo.

Dužnosti prilikom prelaska državne granice

Član 34

Lice koje namjerava da pređe ili je već prešlo državnu granicu dužno je da:

- 1) se podvrgne graničnoj provjeri, odnosno ne izbjegava i ne pokušava da izbjegne graničnu provjeru;
- 2) stavi na uvid putne ili druge isprave propisane za prelazak državne granice ;
- 3) pojasni sve okolnosti vezane za ispunjenje uslova za prelazak državne granice;
- 4) ne napušta područje graničnog prelaza dok se ne izvrši granična provjera.

Lice koje upravlja prevoznim sredstvom kojim prelazi državnu granicu dužno je da zaustavi prevozno sredstvo na određenom prostoru graničnog prelaza na kojem se vrši granična provjera i da, poslije završene provjere, bez odlaganja, prevoznim sredstvom napusti područje graničnog prelaza.

Stav 2 ovog člana odnosi se i na pješake koji prelaze državnu granicu.

Vršenje granične provjere

Član 35

Granična provjera vrši se na području graničnog prelaza na prvoj, odnosno drugoj liniji provjere.

Prva linija provjere je mjesto na graničnom prelazu na kojem se uobičajeno vrši granična provjera.

Druga linija provjere je posebno određeno mjesto na graničnom prelazu na kojem se granična provjera vrši van mjesta iz stava 2 ovog člana.

Poslovi granične provjere

Član 36

Poslovi granične provjere obuhvataju provjeru:

- 1) lica;
- 2) stvari;
- 3) prevoznog sredstva.

Granična provjera lica

Član 37

Prilikom vršenja granične provjere lica policijski službenik ovlašten je da:

1) vrši uvid u putne ili druge isprave propisane za prelazak državne granice i uzima podatke iz putnih i drugih isprava;

2) provjerava i utvrđuje identitet lica koja prelaze državnu granicu i vrši provjeru u evidencijama koje vodi policija, Ministarstvo i drugi organi državne uprave, međunarodne organizacije, kao i u dostupnim evidencijama, bazama podataka i sistemima Evropske unije;

3) provjerava svrhu prelaska državne granice;

4) uzima otiske prstiju lica i druge biometrijske podatke ako postoji sumnja u identitet, odnosno u vjerodostojnost putne ili druge isprave propisane za prelazak državne granice, kao i kada je uzimanje biometrijskih podataka potrebno radi njihovog unosa u evidencije koje vode policija i Ministarstvo i unosa u dostupne evidencije, baze podataka i sisteme Evropske unije;

5) provjerava da li lice ispunjava uslove za ulazak u Crnu Goru, odnosno izlazak iz Crne Gore, u skladu sa zakonom;

6) ovjerava prelazak državne granice, odnosno unosi u putnu ispravu podatke o ulasku i izlasku, kao i podatke o zabrani ulaska u Crnu Goru, i druge podatke od značaja za graničnu provjeru;

7) vrši pregled u skladu sa čl. 48, 51, 52, 53 i 54 ovog zakona.

8) zadrži lice za vrijeme koje je neophodno za vršenje provjere, a najduže šest časova.

Obaveza davanja otisaka prstiju radi registracije u Sistem ulaska/izlaska (EES) ne odnosi se na djecu mlađu od 12 godina.

Lica kod kojih je uzimanje otisaka prstiju fizički nemoguće izuzete su od te obaveze.

U slučajevima kada je fizička nemogućnost iz stava 3 ovog člana privremena, granična policija evidentira tu činjenicu i uzima otiske prstiju prilikom naknadnog prelaska granice, u skladu sa Regulativom (EU) 2017/2226 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. novembra 2017. godine o uspostavljanju sistema ulaska/izlaska (EES) radi evidentiranja podataka o ulasku i izlasku, kao i podataka o odbijanju ulaska državljana trećih država, koji prelaze vanjske granice država članica Šengen prostora i određivanju uslova za pristup Sistemu ulaska/izlaska (EES) u svrhe sprovođenja zakona, i o izmjeni Konvencije o sprovođenju Šengenskog sporazuma i Regulativa (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9. 12. 2017., str. 20) (u daljem tekstu: "Regulativa (EU) 2017/2226").

Sistemska granična provjera

Član 38

Sva lica prilikom ulaska i izlaska iz Crne Gore podliježu graničnoj provjeri, koja obuhvata provjeru:

1) identiteta lica, vjerodostojnosti i važenja isprave sa kojom prelazi državnu granicu, upotrebom tehničkih sredstava i sistema i provjerom u evidencijama i bazama podataka koje u skladu sa svojim nadležnostima vodi, odnosno kojima ima pristup policija, Ministarstvo, drugi organi državne uprave i međunarodne organizacije, kao i u dostupnim evidencijama, bazama podataka i sistemima Evropske unije;

2) ispunjenosti uslova za ulazak, kretanje, boravak i izlazak iz Crne Gore, propisanih zakonom.

Ako provjerom iz stava 1 ovog člana nijesu utvrđene okolnosti koje ukazuju da lice može ugroziti bezbjednost državne granice, javni poredak i javno zdravlje, odnosno ne postoji sumnja u vjerodostojnost isprave sa kojom lice prelazi državnu granicu, prema državljanima Crne Gore i licima koja uživaju pravo slobodnog kretanja prema pravu Evropske unije, neće se sprovoditi detaljna granična provjera.

Provjera iz stava 1 ovog člana mora obuhvatiti provjeru u Šengenskom informacionom sistemu (SIS), Interpolovoj bazi podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) i nacionalnim bazama podataka koje sadrže informacije o ukradenim, nezakonito prisvojenim, izgubljenim i poništenim putnim ispravama.

Granična provjera lica koja mogu da ulaze u Crnu Goru sa ličnom kartom

Član 39

Pored lica iz člana 38 stav 2 ovog zakona, detaljna granična provjera se neće sprovoditi ni prema strancima koji mogu da ulaze u Crnu Goru na osnovu važeće lične karte u skladu sa međunarodnim ugovorom i zakonom kojim se uređuju uslovi za ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad stranaca u Crnoj Gori, ako kontrolom iz člana 38 stav 1 ovog zakona nijesu utvrđene okolnosti da lice može ugroziti bezbjednost državne granice, javni poredak i javno zdravlje, odnosno ne postoji sumnja u vjerodostojnost isprave sa kojom lice prelazi državnu granicu.

Granična provjera stvari i prevoznog sredstva

Član 40

Policijski službenik je ovlašćen da od lica koje prelazi državnu granicu zahtijeva da pokaže stvari i predmete koje ima kod sebe ili u prevoznom sredstvu.

Provjera prevoznog sredstva obuhvata:

1) provjeru isprava za korišćenje i upravljanje prevoznim sredstvom i uzimanje podataka iz tih isprava;

2) provjeru u evidencijama i bazama podataka koje u skladu sa svojim nadležnostima vodi, odnosno kojima ima pristup policija, Ministarstvo, drugi organi državne uprave, međunarodne organizacije, kao i dostupnim evidencijama, bazama podataka i sistemima Evropske unije;

3) unutrašnji i spoljni vizuelni pregled prevoznog sredstva.

Prilikom vršenja provjere stvari, odnosno prevoznog sredstva, policijski službenik može vršiti pregled stvari, odnosno prevoznog sredstva, u skladu sa čl. 49 do 53 ovog zakona.

Detaljna granična provjera

Član 41

Lica koja nijesu obuhvaćena članom 38 stav 2 ovog zakona, kao i lica za koja su utvrđene okolnosti koje ukazuju da mogu ugroziti bezbjednost državne granice, javni poredak i javno zdravlje, podliježu i detaljnoj graničnoj provjeri prilikom ulaska u Crnu Goru ili izlaska iz Crne Gore.

Lica iz člana 39 ovog zakona, do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, ne podliježu detaljnoj graničnoj provjeri, ako provjerom iz člana 38 stav 1 ovog zakona nijesu utvrđene okolnosti koje ukazuju da mogu ugroziti bezbjednost državne granice, javni poredak i javno zdravlje.

Prije provjere iz stava 1 ovog člana, ako se detaljna granična provjera vrši na drugoj liniji granične provjere, o svrsi i načinu te provjere lice se obavještava pisanim putem, na jeziku koji razumije, odnosno na jeziku za koji se opravdano smatra da ga razumije.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana sadrži ime i prezime policijskog službenika koji je izvršio detaljnu graničnu provjeru, naziv graničnog prelaza i datum i vrijeme vršenja detaljne granične provjere.

Kad postoje mogućnosti i ako lice nad kojim se vrši detaljna granična provjera to zahtijeva, detaljna granična provjera se vrši u izdvojenom prostoru.

Detaljna granična provjera prilikom ulaska u Crnu Goru

Član 42

Detaljna granična provjera prilikom ulaska u Crnu Goru obuhvata provjeru:

1) uslova za ulazak, kretanje i boravak stranaca propisanih posebnim zakonom, kao i prema potrebi, provjeru isprava na osnovu kojih se dozvoljava ulazak, boravak, kao i obavljanje profesionalne djelatnosti u Crnoj Gori;

2) putnih isprava, odnosno drugih isprava koje su potrebne i koje se koriste za prelazak državne granice u skladu sa zakonom, radi kontrole vjerodostojnosti isprava i pronalaska tragova falsifikovanja;

3) autentičnosti i pouzdanosti podataka pohranjenih na elektronskom mediju za pohranu (čipu) putnih isprava, ako takav čip postoji;

4) slike lica i drugih biometrijskih identifikatora pohranjenih u putnim ispravama, njihovim poređenjem sa biometrijskim podacima prikupljenim na graničnom prelazu;

5) ulaznih i izlaznih štambilja u putnim ispravama, kao i u odgovarajućim evidencijama, u cilju provjere prekoračenja trajanja odobrenog boravka;

6) usklađenosti s odobrenim trajanjem boravka provjerom u Sistemu ulaska/izlaska (EES);

7) mjesta polaska i mjesta namjeravanog boravka i svrhe namjeravanog boravka i, po potrebi, odgovarajuće prateće dokaze koji potvrđuju svrhu boravka;

8) potrebnih sredstava za izdržavanje za vrijeme trajanja i u svrhu namjeravanog boravka, za povratak u državu porijekla ili tranzit do treće države u kojoj mu je zagarantovan prihvata ili da ta sredstva može zakonito steći;

9) da lice, njegovo prevozno sredstvo i stvari koje nosi sa sobom neće ugroziti unutrašnju bezbjednost, javni poredak, javno zdravlje i međunarodne odnose;

10) upozorenja, odluka, zapisa, odnosno podataka sadržanih u nacionalnim bazama podataka, Interpolovoj bazi podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) i bazama podataka međunarodnih organizacija;

11) upozorenja, odluka, zapisa, odnosno podataka sadržanih u Šengenskom informacionom sistemu (SIS), Viznom informacionom sistemu (VIS), Sistemu ulaska/izlaska (EES) i drugim relevantnim informacionim sistemima Evropske unije.

Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se neposrednom provjerom podataka i upozorenja o licima, stvarima i prevoznim sredstvima u evidencijama i bazama podataka koje u skladu sa svojim nadležnostima vode, odnosno kojima imaju pristup policija, Ministarstvo, drugi organi državne uprave i međunarodne organizacije, kao i u dostupnim evidencijama, bazama podataka i sistemima Evropske unije.

Kada lice koje podliježe graničnoj kontroli posjeduje vizu, vizu za dugoročni boravak ili dozvolu boravka, granična policija provjerava identitet nosioca, kao i autentičnost i važnost isprave putem Viznog informacionog sistema (VIS).

Kada ulazak državljanina treće zemlje podliježe registraciji u Sistemu ulaska/izlaska (EES), granična policija provjerava identitet osobe i usklađenost s odobrenim periodom boravka uvidom u Sistem ulaska/izlaska (EES).

Vrste pratećih dokumenata, odnosno dokaza koji se mogu zahtijevati radi provjere svrhe i uslova namjeravanog boravka tokom vršenja detaljne granične provjere propisuje Ministarstvo.

Detaljna granična provjera prilikom izlaska iz Crne Gore

Član 43

Detaljna granična provjera prilikom izlaska iz Crne Gore obuhvata provjeru:

1) putnih isprava, odnosno drugih isprava koje su potrebne i koje se koriste za prelazak državne granice u skladu sa zakonom, radi kontrole vjerodostojnosti isprava i pronalaska tragova falsifikovanja;

2) posjedovanja važeće vize, odnosno dozvole privremenog ili stalnog boravka, odnosno druge isprave potrebne za boravak u Crnoj Gori;

3) da lice nije prekoračilo dozvoljeni period boravka u Crnoj Gori, uključujući i provjeru u Sistemu ulaska/izlaska (EES);

4) da lice, njegovo prevozno sredstvo i stvari koje nosi sa sobom ne ugrožava ili nije ugrozilo unutrašnju bezbjednost, javni poredak, javno zdravlje i međunarodne odnose;

Provjera iz stava 1 ovog člana podrazumijeva neposrednu provjeru podataka i upozorenja o licima, stvarima i prevoznim sredstvima u evidencijama i bazama podataka koje u skladu sa svojim nadležnostima vode, odnosno kojima imaju pristup policija, Ministarstvo, drugi organi državne uprave i međunarodne organizacije, kao i u dostupnim evidencijama, bazama podataka i sistemima Evropske unije.

Provjera iz stava 1 ovog člana mora obuhvatiti provjeru u Interpolovu bazu podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) i druge relevantne evidencije i baze podataka koje vode, odnosno kojima imaju pristup policija i Ministarstvo.

Provjera iz stava 1 ovog člana mora obuhvatiti i provjeru u Šengenski informacioni sistem (SIS), Vizni informacioni sistem (VIS), Sistem ulaska/izlaska (EES) i druge informacione sisteme Evropske unije.

Primjena informacionih sistema Evropske unije

Član 44

Radi vršenja graničnih provjera, granična policija je ovlaštena da pristupa, vrši uvid i koristi:

- 1) Šengenski informacioni sistem (SIS);
- 2) Vizni informacioni sistem (VIS);
- 3) Sistem ulaska/izlaska (EES);
- 4) druge informacione sisteme, baze podataka i komponente interoperabilnosti uspostavljene u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije.

Granična policija koristi sisteme iz stava 1 ovog člana radi provjere identiteta, putnih isprava, uslova za ulazak, odobrenog boravka, upozorenja i drugih pitanja relevantnih za granične provjere, u skladu sa ovim zakonom, zakonom koji uređuje zaštitu ličnih podataka i važećim pravnim aktima Evropske unije.

Odredbe ovog člana koje se odnose na pojedinačne informacione sisteme, baze podataka i komponente interoperabilnosti Evropske unije primjenjuju se od datuma i pod uslovima utvrđenim pravnim aktima Evropske unije kojima se uređuje uspostavljanje, rad i upotreba tih sistema.

Registracija podataka u Sistem ulaska/izlaska (EES)

Član 45

Za državljane trećih država koji podliježu registraciji u Sistemu ulaska/izlaska (EES), granična policija kreira, ažurira i vrši uvid u pojedinačne dosjee, podatke o ulasku, podatke o izlasku i podatke o odbijanju ulaska u skladu sa Regulativom (EU) 2017/2226.

Granična policija unosi i ažurira alfanumeričke i biometrijske podatke potrebne za funkcionisanje Sistema ulaska/izlaska (EES) i omogućava povezivanje podataka o ulasku, izlasku i odbijanju ulaska sa pojedinačnim dosijeom lica.

Granična policija ažurira podatke koji se odnose na produženje, opoziv ili poništavanje dozvole za boravak, kada to zahtijeva Regulativa (EU) 2017/2226.

Postupci u slučaju tehničke nedostupnosti EES-a

Član 46

Kada je tehnički nemoguće evidentirati podatke u Sistem ulaska/izlaska (EES) ili kada je Sistem ulaska/izlaska EES privremeno nedostupan, granična policija primjenjuje postupke za slučaj nepredviđenih okolnosti u skladu sa Regulativom (EU) 2017/2226.

Kada je to potrebno, granična policija može privremeno evidentirati tražene podatke putem alternativnih tehničkih sredstava ili ručno i unijeti te podatke u Sistem ulaska/izlaska EES čim prestane da postoji tehnička prepreka.

Kada to zahtijeva Regulativa (EU) 2017/2226, tokom primjene postupaka za slučaj nepredviđenih okolnosti, u putne isprave se izuzetno mogu utisnuti otisci štambilja za ulazak i izlazak.

Odstupanje od režima granične provjere

Član 47

Ako granična provjera značajno otežava odvijanje saobraćaja, i pored toga što su iskorišćene sve organizacione i druge mogućnosti, može se odstupiti od režima granične provjere.

Odstupanje iz stava 1 ovog člana podrazumijeva propuštanje pojedinih radnji prilikom vršenja granične provjere, uvodi se postepeno i traje dok traju okolnosti koje su ga izazvale.

Odluku o odstupanju od režima granične provjere donosi policijski službenik koji rukovodi graničnom provjerom na graničnom prelazu.

O donošenju odluke o odstupanju od režima granične provjere na izlazu iz Crne Gore policijski službenik koji rukovodi graničnom provjerom obavještava nadležni organ na graničnom prelazu susjedne države.

Policijski službenik koji vrši graničnu provjeru tokom odstupanja od režima granične provjere određuje prioritetne ciljeve granične provjere koji treba da budu prilagođeni konkretnim uslovima i važećoj procjeni prijetnji za bezbjednost državne granice.

Prilikom određivanja prioritetnih ciljeva granične provjere, provjera ulaska po pravilu ima prednost u odnosu na provjeru izlaska iz Crne Gore.

U slučaju odstupanja od režima granične provjere, policijski službenik je dužan da utvrdi identitet lica, važenje isprave sa kojom lice prelazi državnu granicu i otisne štambilj u putnu ispravu u skladu sa članom 56 ovog zakona, odnosno izdaje potvrdu o ulasku ili izlasku iz Crne Gore u skladu sa članom 56 stav 3 ovog zakona.

Pored radnji iz stava 7 ovog člana, policijski službenik je tokom odstupanja od režima granične provjere dužan da izvrši i brzu i jednostavnu provjeru tragova krivotvorenja, i prema potrebi, upotrebom tehničkih uređaja.

Ako postoji sumnja u vezi sa ispravom koju lice koristi za prelazak državne granice ili ako postoje očigledne naznake da bi to lice moglo predstavljati prijetnju javnom poretku, unutrašnjoj bezbjednosti, javnom zdravlju ili međunarodnim odnosima, policijski službenik je dužan da izvrši provjeru i u odgovarajuće evidencije i baze podataka.

4. Pravila o pregledanju lica, stvari i prevoznog sredstva u vršenju poslova granične kontrole

Pravila o pregledu lica i stvari

Član 48

Pregledom lica i stvari smatra se pregled odjeće i obuće, kao i stvari koje lice nosi, odnosno posjeduje.

Pregled se vrši vizuelno, dodirnom, uvidom u sadržaj upotrebom odgovarajućih tehničkih sredstava (ogledalo, detektor, optička sonda i dr.), odnosno službenog psa i primjenom drugih policijskih ovlašćenja, mjera i radnji.

Policijski službenik može, kad to zahtijevaju razlozi bezbjednosti policijskog službenika, odnosno drugih lica ili lice odbija da samo pokaže stvari i predmete koje ima kod sebe, samostalno pristupiti pronalaženju i vađenju predmeta iz djelova tijela lica (šaka, kose, stopala i dr. izuzev iz tjelesnih šupljina), iz garderobe, prtljaga, predmeta, odnosno stvari koje lice nosi sa sobom ili koje se nalaze u njegovoj neposrednoj blizini, a okolnosti ukazuju da mogu biti povezane sa tim licem.

Pregled lica vrši policijski službenik istog pola kao i lice nad kojim se vrši pregled, osim kad je neophodan hitan pregled lica radi oduzimanja oružja ili predmeta podobnih za napad ili samopovređivanje.

Pravila o pregledu prevoznog sredstva

Član 49

Pregled prevoznog sredstva, predmeta koji se u njemu nalaze i prtljaga policijski službenik vrši u prisustvu lica koje je upravljalo prevoznim sredstvom, odnosno lica čiji se predmeti ili prtljag pregledaju.

Pregled prevoznog sredstva, predmeta koji se u njemu nalaze i prtljaga vrši se vizuelno, dodirnom, uvidom u sadržaj upotrebom odgovarajućih tehničkih sredstava, upotrebom službenog psa i primjenom drugih policijskih ovlašćenja, mjera i radnji.

Policijski službenik može, kad to zahtijevaju razlozi bezbjednosti policijskog službenika, odnosno drugih lica ili lice odbija da pokaže stvari i predmete koje ima u prevoznom sredstvu, otvoriti zatvorene prostore i samostalno pristupiti pronalaženju i vađenju predmeta koji se nalaze u tim prostorima, vodeći računa da lice koje je upravljalo prevoznim sredstvom prisustvuje pregledu.

Prilikom pregleda prevoznog sredstva, lica su dužna da napuste prevozno sredstvo.

Posebna pravila o pregledu plovila, voza i vazduhoplova

Član 50

Pregled plovila, voza i vazduhoplova vrši se u prisustvu službenog osoblja, koje je dužno da policijskom službeniku pruži tehničku podršku i potrebne podatke od značaja za vršenje pregleda.

Izuzetno od člana 49 stav 4 ovog zakona, tokom pregleda plovila, voza i vazduhoplova, ako okolnosti to dopuštaju, putnici i službeno osoblje nijesu dužni da napuste prevozno sredstvo.

Shodna primjena propisa

Član 51

Ako policijski službenik prilikom pregleda lica, stvari ili prevoznog sredstva pronađe predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom ili prekršajnom postupku, odnosno postoje druge okolnosti koje ukazuju na postojanje krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti, odnosno okolnosti koje ukazuju na postojanje prekršaja, dalje postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak, odnosno prekršajni postupak.

Izveštaj i potvrda o izvršenom pregledu

Član 52

Ako se prilikom pregleda pronađu predmeti koje u skladu sa zakonom treba oduzeti, policijski službenik sačinjava izvještaj o izvršenom pregledu.

Ako se prilikom pregleda ne pronađu predmeti koje, u skladu sa zakonom, treba oduzeti, policijski službenik preduzete mjere i radnje evidentira u patrolnom listu ili izvještaju o radu, odnosno zabilješci ili odgovarajućoj aplikaciji.

Policijski službenik će licu, nakon izvršenog pregleda, izdati potvrdu o izvršenom pregledu, ako to lice zahtijeva.

Postupanje prilikom pronalaska stvari ili predmeta koji su u nadležnosti organa uprave nadležnog za carinske poslove

Član 53

Ako policijski službenik prilikom pregleda na ulazu u Crnu Goru, pronađe stvar ili predmet koji je u nadležnosti organa uprave nadležnog za carinske poslove, tom licu će omogućiti da stvar ili predmet prijavi tom organu.

Ako policijski službenik prilikom pregleda lica na izlazu iz Crne Gore, pronađe stvar ili predmet koji je u nadležnosti organa uprave nadležnog za carinske poslove, o tome će obavijestiti nadležnog službenika tog organa.

Očuvanje predmeta i tragova od uništenja i kontaminacije

Član 54

Prilikom pregleda, policijski službenik dužan je da vodi računa da lice ne odbaci, sakrije ili uništi stvari i predmete, kao i da ne dođe do kontaminacije tragova o eventualnom izvršenju krivičnog djela, odnosno prekršaja.

5. Postupak izdavanja odobrenja pripadnicima stranih službi bezbjednosti

Postupak izdavanja odobrenja pripadnicima stranih službi bezbjednosti

Član 55

Za ulazak u Crnu Goru pripadniku stranih službi bezbjednosti u uniformi i/ili sa službenim vatrenim oružjem i/ili vozilima koja su označena njihovim oznakama, granična policija izdaje odobrenje.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na graničnom prelazu.

Radi dobijanja odobrenja iz stava 1 ovog člana, podnosi se zahtjev graničnoj policiji, najranije pet dana prije namjeravanog ulaska.

Granična policija obavještava podnosioca zahtjeva da li će ulazak iz stava 1 ovog člana biti odobren najranije dan prije namjeravanog ulaska u Crnu Goru.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se i licima iz stava 1 ovog člana koja imaju namjeru da pređu preko teritorije Crne Gore.

Odredbe st. 1 do 5 ovog člana primjenjuju se i na pripadnike stranih službi bezbjednosti koji u civilu i bez posebnih oznaka namjeravaju da uđu ili pređu preko teritorije Crne Gore sa službenim vatrenim oružjem.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na ulazak, boravak ili prelazak stranih oružanih snaga preko teritorije Crne Gore koji se vrši u skladu sa odredbama posebnog zakona kojim se uređuju pitanja vojske i odbrane.

Obrazac, sadržinu i postupak izdavanja odobrenja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

6. Stavljanje otiska štambilja

Stavljanje otiska štambilja

Član 56

Prelazak državne granice ovjerava se u putnoj ispravi stavljanjem otiska štambilja, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije predviđeno.

Otisak ulaznog ili izlaznog štambilja stavlja se i u putnu ispravu:

- 1) u kojoj je sadržana važeća viza koja strancima omogućava prelazak državne granice;
- 2) stranca koji ima dozvolu za boravak u drugoj državi kada je to osnov da se strancu dozvoli ulazak i boravak u Crnu Goru, u skladu sa posebnim zakonom;
- 3) stranca kome je na graničnom prelazu izdata viza;
- 4) stranca kome za ulazak nije potrebna viza;
- 5) crnogorskog državljanina prilikom izlaska iz Crne Gore, a na lični zahtjev i prilikom ulaska u Crnu Goru.

Licima koja državnu granicu prelaze sa ličnom kartom, na njihov zahtjev, policijski službenik dužan je da izda potvrdu koja služi kao dokaz o ulasku u Crnu Goru, odnosno izlasku iz Crne Gore.

Strancu u čijoj putnoj ispravi nema otiska ulaznog štambilja, a koji dokaže da je na zakonit način ušao u Crnu Goru, granična policija može izdati potvrdu o zakonitom boravku na propisanom obrascu.

Za državljanе trećih država čiji ulasci, izlasci ili odbijanja ulaska podliježu evidentiranju u Sistem ulaska/izlaska (EES), granična policija evidentira relevantne podatke u Sistem ulaska/izlaska (EES) u skladu s važećim zakonodavstvom Evropske unije.

Izuzetak od obaveze stavljanja otiska štambilja

Član 57

Izuzetno od člana 56 ovog zakona, otisak ulaznog, odnosno izlaznog štambilja ne stavlja se u:

- 1) dozvole pilota ili potvrde članova posade aviona;
- 2) putne isprave pomoraca u slučaju kad ostaju na brodu u području luke u kojoj brod pristaje;
- 3) putne isprave članova posade i putnika brodova na kružnom putovanju koji podliježu provjerama u skladu sa članom 70 stav 2 ovog zakona;
- 4) putnu ispravu stranca, na njegov zahtjev, ako bi to moglo prouzrokovati ozbiljne probleme, pri čemu se činjenica ulaska ili izlaska, lično ime i broj putne isprave konstatuju na posebnom listu koji se uručuje strancu;
- 5) dozvole za pogranični saobraćaj iz člana 63 ovog zakona.

Pored slučajeva iz stava 1 ovog člana, u slučajevima odstupanja od režima granične provjere iz člana 47 ovog zakona, otisak ulaznog, odnosno izlaznog štambilja ne mora da se stavlja u:

- 1) putne isprave crnogorskih državljana;
- 2) putne isprave stranaca koji mogu da ulaze u Crnu Goru u skladu sa međunarodnim ugovorom i zakonom kojim se uređuju uslovi za ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad stranaca u Crnoj Gori sa važećom ličnom kartom;
- 3) putne isprave lica koja uživaju pravo slobodnog kretanja prema pravu Evropske unije.

Štambilji za ulazak ili izlazak ne unose se u putne isprave državljana trećih država čiji se ulasci i izlasci evidentiraju u Sistem ulaska/izlaska (EES), osim u slučajevima kada je otiskivanje štambilja obavezno u skladu sa Šengenskim zakonikom o granicama ili važećim zakonodavstvom Evropske unije.

Izgled, sadržaj i način stavljanja otiska štambilja u putnu ispravu, način čuvanja i zaduživanja štambilja, obrasce potvrda iz člana 56 st. 3 i 4 ovog zakona, obrazac posebnog lista iz stava 1 tačka 4 ovog člana, kao i obrasce, evidencije, šifre za odbijanje ulaska i druge tehničke specifikacije koje se odnose na ulazak, izlazak i odbijanje ulaska, u skladu sa Šengenskim zakonikom o granicama, uključujući Prilog VIII i važećim zakonodavstvom Evropske unije, propisuje Ministarstvo.

7. Posebna pravila graničnih provjera određenih kategorija lica

Lica koja ne podliježu graničnoj provjeri

Član 58

Graničnim provjerama ne podliježu šefovi država, šefovi vlada, članovi vlada, članovi njihovih službenih delegacija, vladari i drugi visoki članovi kraljevskih porodica, koji su zbog službenih razloga pozvani od strane nadležnog predstavnika državnog organa Crne Gore ili međunarodne organizacije i čiji je ulazak u Crnu Goru i izlazak iz Crne Gore službeno najavljen graničnoj policiji diplomatskim putem.

Graničnim provjeravama ne podliježu ni lica za koja je to neophodno iz razloga državnog interesa i to na zahtjev Agencije za nacionalnu bezbjednost iz razloga nacionalne bezbjednosti, i na zahtjev nadležne organizacione jedinice policije iz razloga unutrašnje bezbjednosti.

Granična provjera pilota i drugih članova posade

Član 59

Piloti, imaoči pilotske dozvole i drugi članovi posade koji imaju potvrdu o pripadnosti posadi izdatu u skladu sa posebnim propisima, za vrijeme obavljanja dužnosti podliježu graničnoj provjeri prije provjere putnika ili na posebnom za to predviđenom mjestu, kad je to moguće, a ako policijski službenik poznaje ta lica, njihovu provjeru može vršiti povremeno.

Lica iz stava 1 ovog člana, za vrijeme obavljanja dužnosti mogu:

- 1) se ukrcajati ili iskrcavati na aerodrom gdje privremeno pristaju;
- 2) ući na teritoriju jedinice lokalne samouprave u koju privremeno slijeću;
- 3) kretati se svim prevoznim sredstvima do aerodroma radi ukrcajanja u vazduhoplov koji polazi sa tog aerodroma.

Granična provjera pomoraca

Član 60

Pomorci, imaoči identifikacione isprave pomorca izdate u skladu sa posebnim propisima, koji se nalaze na popisu posade broda kojem pripadaju, a koji je prethodno predat na provjeru graničnoj policiji radi kontrole, mogu bez pojavljivanja na granični prelaz da se iskrcavaju i borave u području luke u kojoj je brod pristao ili u susjednom mjestu, odnosno da izađu sa tog područja radi ukrcajanja na svoj brod.

U skladu sa procjenom prijetnji za bezbjednost državne granice i zaštitu od nezakonite migracije, pomorci podliježu graničnoj provjeri prije njihovog iskrcavanja na obalu.

Ako pomorac predstavlja prijetnju za bezbjednost državne granice, javni poredak i javno zdravlje, može mu se zabraniti iskrcavanje.

Pomorac koji namjerava da boravi van mjesta koje se nalazi u blizini luke mora ispunjavati uslove za ulazak na teritoriju Crne Gore u skladu sa posebnim propisima.

Granična provjera lica sa diplomatskim statusom i članova međunarodnih organizacija

Član 61

Lice koje je imalac diplomatskog ili službenog pasoša izdatog u skladu sa propisima svoje države, kao i imalac isprave za prelazak državne granice koju izdaje međunarodna organizacija podliježe graničnoj provjeri i ima prioritet i olakšice prilikom vršenja te provjere u odnosu na ostale putnike, ako se radi o službenom putovanju.

Lice iz stava 1 ovog člana ne treba da dokazuje da ima dovoljno sredstava za izdržavanje, u skladu sa posebnim zakonom.

Policijski službenik može da zahtijeva od lica koje se poziva na privilegije i imunitete po međunarodnom pravu da pokaže odgovarajuće isprave kojim se dokazuje njegov diplomatski status.

Isprave iz stava 3 ovog člana su potvrda koju je izdala akreditacijska država, legitimacija o diplomatskom statusu, diplomatski pasoš ili druga isprava kojom se potvrđuje njegov status.

Isprave iz stava 1 ovog člana, a koje izdaju međunarodne organizacije, posebno uključuju:

- 1) propusnicu Ujedinjenih nacija (laissez-passer) izdatu osoblju Ujedinjenih nacija i njihovih specijalizovanih agencija;
- 2) propusnicu Evropske unije (laissez-passer);
- 3) propusnicu Evropske zajednice za atomsku energiju (Euratom) (laissez-passer);
- 4) potvrdu o službenom svojstvu koju izdaje generalni sekretar Savjeta Evrope;
- 5) isprave izdate u skladu sa Sporazumom između strana Sjevernoatlantskog ugovora o statusu njihovih snaga, kao i isprave izdate u okviru Partnerstva za mir.

U slučaju iz st. 3 i 4 ovog člana, ako policijski službenik sumnja u diplomatski status lica, može se obratiti organu državne uprave nadležnom za vanjske poslove, radi utvrđivanja potrebnih činjenica i okolnosti u vezi sa diplomatskim statusom lica.

Članovima diplomatskih i konzularnih predstavništava akreditovanim u Crnoj Gori i članovima njihovih porodica prelazak državne granice je dozvoljen na osnovu posebne lične karte koja je izdata u skladu sa posebnim zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Kad policijski službenik utvrdi da postoje razlozi za zabranu ulaska u Crnu Goru u odnosu na lice koje je imalac diplomatskog ili službenog pasoša izdatog u skladu sa propisima svoje države i lica iz stava 7 ovog člana, tom licu neće zabraniti ulazak bez prethodne konsultacije sa organom državne uprave nadležnim za vanjske poslove.

Bliži način postupanja tokom vršenja granične kontrole prema licima sa diplomatskim statusom i članovima međunarodnih organizacija, propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove.

Prekogranični radnici

Član 62

Prekogranični radnici podliježu graničnoj provjeri u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno i u situacijama kada je to moguće, lica iz stava 1 ovog člana, koja su dobro poznata policijskom službeniku zbog čestog prelaska državne granice na istom graničnom prelazu i za koja je provjerama u odgovarajućim evidencijama utvrđeno da ne postoje smetnje za prelazak državne granice, povremeno će se podvrgavati graničnoj provjeri u cilju utvrđivanja da:

- 1) posjeduju odgovarajuće isprave za prelazak državne granice;
- 2) ispunjavaju uslove za ulazak u Crnu Goru u skladu sa posebnim propisima.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana shodno se primjenjuju i na druge kategorije lica koja često prelaze državnu granicu.

Stanovnici pograničnog područja

Član 63

Stanovnici koji žive u pograničnom području mogu sa ispravom koja služi za prelazak državne granice na graničnim prelazima za pogranični saobraćaj, kao i za prelazak državne granice na prelaznim mjestima koja su upisana u tu ispravu (pogranična propusnica ili dozvola za pogranični saobraćaj) prelaziti državnu granicu na graničnim prelazima za pogranični saobraćaj, kao i na prelaznim mjestima, u skladu sa međunarodnim sporazumom.

U slučaju postojanja smetnji za ulazak i boravak lica iz stava 1 ovog člana, u skladu sa posebnim zakonom, tom licu se neće dozvoliti ulazak i boravak u Crnu Goru.

Prelazno mjesto, u smislu stava 1 ovog člana, podrazumijeva određeno mjesto van službeno otvorenih graničnih prelaza za pogranični i međunarodni saobraćaj koje je zbog lokalnih okolnosti ili, izuzetno, kad postoji zahtjev posebne prirode, određeno za prelazak zajedničke državne granice pod uslovima režima pograničnog saobraćaja uspostavljenog u skladu sa međunarodnim sporazumom.

Zahtjev za izdavanje isprave iz stava 1 ovog člana stanovnici pograničnog područja susjedne države podnose graničnoj policiji.

Uz zahtjev iz stava 4 ovog člana, lice dostavlja i saglasnost organa susjedne države nadležnog za izdavanje isprave iz stava 1 ovog člana u toj državi, osim ako je drukčije uređeno međunarodnim sporazumom.

Isprava iz stava 1 ovog člana izdaje se licu koje:

- 1) posjeduje važeću putnu ispravu, odnosno ličnu kartu ako spada u kategoriju lica koja mogu da ulaze u Crnu Goru na osnovu važeće lične karte u skladu sa međunarodnim ugovorom i posebnim zakonom;

2) predloži dokumenta kojima se dokazuje njegov status stanovnika pograničnog područja i dokazuje postojanje opravdanih razloga za učestalo prelaženje državne granice u okviru režima pograničnog saobraćaja;

3) ispunjava uslove za ulazak i boravak u Crnoj Gori u skladu sa posebnim zakonom;

4) nije lice za kojim je raspisano upozorenje u Šengenskom informacionom sistemu (SIS), Interpolovoj bazi podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) ili nacionalnim bazama podataka radi odbijanja ulaska;

5) se ne smatra prijetnjom po javni poredak, unutrašnju bezbjednost, javno zdravlje ili međunarodne odnose.

Ispravu iz stava 1 ovog člana stanovnicima pograničnog područja druge države izdaje granična policija.

Isprava iz stava 1 ovog člana izdaje se na period određen međunarodnim sporazumom, a koji ne može biti kraći od jedne niti duži od pet godina.

Visina naknade troškova za izdavanje isprave iz stava 1 ovog člana iznosi 30,00 eura.

Naknada troškova iz stava 9 ovog člana je prihod budžeta Crne Gore.

Lica kojima je izdata isprava iz stava 1 ovog člana podliježu graničnoj provjeri lica, stvari i prevoznog sredstva, u skladu sa ovim zakonom i međunarodnim sporazumom.

Lica kojima je izdata isprava iz stava 1 ovog člana, koja redovno prelaze državnu granicu i koja su, zbog čestih prelazaka državne granice, dobro poznata graničnoj policiji, po pravilu podliježu samo nasumičnim provjerama.

Lica iz stava 12 ovog člana povremeno podliježu detaljnijim graničnim provjerama, bez prethodne najave i u neredovnim vremenskim razmacima.

Lica kojima je izdata isprava iz stava 1 ovog člana mogu boraviti u pograničnom području na teritoriji Crne Gore pod uslovima režima pograničnog saobraćaja i u trajanju utvrđenom međunarodnim sporazumom, ali ne duže od 90 dana u periodu od 180 dana, u skladu sa posebnim zakonom.

Lice kome je izdata isprava iz stava 1 ovog člana dužno je da se pridržava uslova pod kojima je isprava izdata i režima pograničnog saobraćaja utvrđenog ovim zakonom, važećim međunarodnim sporazumom, kao i da obavijesti graničnu policiju o svakoj promjeni uslova i drugih okolnosti na osnovu kojih je isprava izdata.

Granična policija će poništiti i oduzeti ispravu iz stava 1 ovog člana licu kome je izdata, ako:

- 1) su prestali razlozi, kao i neki od ili svi uslovi na osnovu kojih je ta isprava izdata;
- 2) je to lice predmet upozorenja u Šengenskom informacionom sistemu (SIS), Interpolovoj bazi podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) ili nacionalnim bazama podataka radi odbijanja ulaska, ili postoje okolnosti koje ukazuju na to da nosilac predstavlja prijetnju po javni poredak, unutrašnju bezbjednost, javno zdravlje ili međunarodne odnose;
- 3) to lice koristi ispravu suprotno svrsi radi koje je izdata ili suprotno režimu pograničnog saobraćaja utvrđenog ovim zakonom ili međunarodnim sporazumom;
- 4) to lice boravi ili se kreće u pograničnom području na teritoriji Crne Gore suprotno stavu 14 ovog člana.

Granična policija određuje nacionalnu kontakt tačku zaduženu za pružanje informacija o ispravama iz stava 1 ovog člana koje su izdate, produžene, poništene i oduzete u skladu sa ovim zakonom i međunarodnim sporazumom.

Isprava iz stava 1 ovog člana mora da sadrži:

- 1) fotografiju lica kome je izdata;
- 2) ime i prezime, datum rođenja, državljanstvo i mjesto prebivališta lica kome je izdata;
- 3) naziv organa koji je izdao ispravu, datum izdavanja i rok važenja;

- 4) pogranično područje unutar kojeg se lice kome je isprava izdata može kretati;
- 5) broj putne isprave na osnovu koje lice kome je isprava izdata ima pravo prelaska državne granice.

Na ispravi iz stava 1 ovog člana mora biti jasno naznačeno da lice kome je isprava izdata nije ovlašćeno za kretanje izvan pograničnog područja i da će zloupotreba isprave podlijevati kaznenim odredbama u skladu sa ovim zakonom.

Obrazac, sadržinu, bezbjednosne karakteristike, kao i tehničke karakteristike isprave iz stava 1 ovog člana u skladu sa Regulativom Savjeta (EZ) br. 1030/2002 od 13. juna 2002. godine o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja, propisuje Ministarstvo.

Prelazak državne granice maloljetnog lica

Član 64

Prilikom provjere maloljetnog lica mlađeg od 16 godina, policijski službenik vrši detaljnu graničnu kontrolu, pri čemu je dužan da ustanovi da li maloljetno lice putuje samo ili u pratnji punoljetnog, odnosno punoljetnih lica.

Kad maloljetno lice mlađe od 16 godina putuje u pratnji punoljetnog lica, policijski službenik provjerava:

- 1) da li je to lice roditelj, zakonski zastupnik određen u skladu sa zakonom ili lice koje posjeduje odobrenje roditelja ili zakonskog zastupnika za prelazak državne granice sa maloljetnim licem;

- 2) činjenice i okolnosti koje ukazuju na mogućnost da li je maloljetno lice nezakonito odvedeno od jednog od roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Kad maloljetno lice mlađe od 16 godina putuje u pratnji jednog roditelja za prelazak državne granice:

- 1) mu nije potrebno odobrenje drugog roditelja ako prelazi državnu granicu sa putnom ispravom, a utvrđeno je da su roditelji u braku;

- 2) potrebno mu je odobrenje drugog roditelja, ako prelazi državnu granicu sa putnom ispravom a utvrđeno je da samo jedan roditelj ostvaruje roditeljsko pravo;

- 3) potrebno mu je odobrenje drugog roditelja ako prelazi državnu granicu sa ličnom kartom, bez obzira na bračni status roditelja.

Kad maloljetno lice mlađe od 16 godina putuje samo, odnosno u pratnji drugog lica koje nije njegov roditelj, odnosno zakonski zastupnik za prelazak državne granice potrebno mu je odobrenje:

- 1) jednog od roditelja ako prelazi državnu granicu sa putnom ispravom, a utvrđeno je da su roditelji u bračnoj zajednici;

- 2) oba roditelja, ako prelazi državnu granicu sa putnom ispravom a utvrđeno je da samo jedan roditelj ostvaruje roditeljsko pravo;

- 3) oba roditelja ako prelazi državnu granicu sa ličnom kartom, bez obzira na bračni status roditelja.

Granična policija u odgovarajuću evidenciju unosi podatke o odobrenjima iz st. 3 i 4 ovog člana koja su opozvana, kao i sudske odluke koje se odnose na prelazak državne granice.

Prilikom vršenja granične provjere maloljetnog lica mlađeg od 16 godina, policijski službenik provjerava da li postoje bilo kakve protivrječnosti u dobijenim informacijama, kao i podatke iz evidencije iz stava 5 ovog člana.

Kada maloljetno lice mlađe od 16 godina putuje samo, a ne ispunjava uslove za prelazak državne granice u smislu ovog člana, policijski službenik obavještava centar za socijalni rad i postupa po njihovim instrukcijama.

Policijski službenik postupi na način iz stava 7 ovog člana i kada je maloljetno lice mlađe od 16 godina u pratnji drugog lica koje nema zakonski osnov da može biti u pratnji tog maloljetnog lica.

Maloljetno lice starije od 16 godina života može da prelazi državnu granicu, bez odobrenja roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika određenog u skladu sa zakonom.

Policijski službenik koji vrši graničnu provjeru maloljetnog lica dužan je da to čini na način prilagođen djeci, uz poštovanje najboljih interesa djeteta i zaštitnih mjera utvrđenih Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravim djeteta.

Kad je maloljetno lice u pratnji roditelja ili zakonskog zastupnika, to lice mora biti prisutno prilikom provjere biometrijskih podataka maloljetnog lica ili njihove upotrebe za identifikaciju.

Izuzetno od stava 11 ovog člana, ako je maloljetno lice mlađe od 12 godina neće mu se uzimati otisci prstiju.

U slučaju kada tokom vršenja granične provjere maloljetnog lica na ulazu u Crnu Goru policijski službenik posumnja u zakonitost njegovog izlaska iz susjedne države, policijski službenik koji rukovodi graničnom provjerom na graničnom prelazu dužan je da ostvari komunikaciju na ove okolnosti sa nadležnim službenim licem te države.

Službe hitne medicinske pomoći, službe spašavanja, policija i vatrogasne službe

Član 65

Pripadnici službi hitne medicinske pomoći, službi spašavanja i vatrogasnih službi kada djeluju u hitnim situacijama, kao i policijski službenici druge države, koji prelaze državnu granicu u vršenju službenih dužnosti imaju prednost prilikom vršenja granične provjere, a kada je to predviđeno međunarodnim sporazumom neće se podvrgavati graničnoj provjeri.

8. Posebna pravila graničnih provjera u međunarodnom željezničkom, vazdušnom, pomorskom, jezerskom i riječnom saobraćaju

Granična provjera u međunarodnom željezničkom saobraćaju

Član 66

U vozovima u međunarodnom saobraćaju vrši se granična provjera svih putnika i osoblja koji prelaze državnu granicu, kao i osoblja u teretnim vozovima i drugim željezničkim voznim sredstvima.

Provjere iz stava 1 ovog člana vrše se na željezničkom graničnom prelazu, odnosno prvoj željezničkoj stanici dolaska ili posljednjoj željezničkoj stanici odlaska sa teritorije Crne Gore i u vozu tokom vožnje do prelaska državne granice.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, granična provjera, u skladu sa međunarodnim ugovorom, može se vršiti i na željezničkoj stanici i u vozu tokom vožnje na teritoriji susjedne države.

Provjere iz stava 1 ovog člana mogu se vršiti i na drugim željezničkim stanicama, ako se iz objektivnih razloga u potpunosti ne mogu obaviti na željezničkom graničnom prelazu ili u vozu tokom vožnje, pri čemu granične provjere koje se vrše na takvim željezničkim stanicama moraju biti istovjetne, po obimu i sadržaju graničnim provjerama koje se vrše na željezničkom graničnom prelazu.

Policijski službenik, prilikom vršenja granične provjere, može zatražiti provjeru prostora u vagonima i lokomotivi, uz podršku željezničkog osoblja, u cilju otkrivanja skrivenih lica i stvari koje podliježu graničnoj provjeri.

Lice koje upravlja vozom u međunarodnom saobraćaju koji ulazi u Crnu Goru, odnosno izlazi iz Crne Gore ne smije zaustaviti voz na dijelu pruge između granične linije i željezničkog

graničnog prelaza, osim ako je to neophodno zbog regulisanja željezničkog saobraćaja i u slučaju više sile.

Ako se voz u međunarodnom saobraćaju koji je prešao državnu granicu zaustavi na otvorenoj pruzi van područja graničnog prelaza, lice koje upravlja vozom je dužno da preuzme potrebne mjere u cilju spriječavanja ulaska, odnosno izlaska lica iz voza i o zaustavljanju odmah obavijesti graničnu policiju.

Granična provjera u međunarodnom vazdušnom saobraćaju

Član 67

Granična provjera lica u međunarodnom vazdušnom saobraćaju vrši se na aerodromu, na mjestu određenom za tu svrhu, a izuzetno i na drugom aerodromu koji nije određen za međunarodni vazdušni saobraćaj u skladu sa zakonom kojim se uređuje vazdušni saobraćaj.

Operator je dužan da preduzme mjere za usmjeravanje putnika u prostorije određene za vršenje granične provjere.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, granične provjere se mogu vršiti i u vazduhoplovu ili na izlazima iz vazduhoplova, na osnovu procjene prijetnji za bezbjednost državne granice i prijetnji od nezakonitih migracija.

Ako, u slučaju više sile, vazduhoplov sleti na poletno sletnu stazu koja nije granični prelaz, vazduhoplov može nastaviti let samo nakon odobrenja granične policije i organa uprave nadležnog za carinske poslove.

Odredba stava 4 ovog člana shodno se primjenjuje i na vazduhoplov koji sleti bez dozvole.

Kod nekomercijalnih letova u međunarodnom saobraćaju, vođa vazduhoplova dužan je da prije polijetanja graničnoj policiji dostavi plan leta i opštu izjavu koja sadrži informacije o identitetu putnika.

Na opštu izjavu iz stava 6 ovog člana policijski službenik stavlja otisak štambilja.

Obaveze prevoznika u vazdušnom saobraćaju

Član 68

Prevoznik u vazdušnom saobraćaju dužan je da policiji direktno ili preko usmjerivača ili provajdera usluga posredovanja u dostavljanju podataka o putnicima u vazdušnom saobraćaju dostavi potpune i tačne podatke o putnicima u tri navrata, i to:

- 1) najranije 48 časova prije zakazanog vremena polaska vazduhoplova,
- 2) odmah po zatvaranju prijave na let, i
- 3) nakon što su se putnici ukrcali u vazduhoplov koji se sprema za polazak i više se ne mogu ukrcati ni iskrcati.

Podaci iz stava 1 ovog člana su:

- 1) podaci o putnicima:
 - imena i prezimena putnika,
 - državljanstvo, datum rođenja i pol putnika,
 - broj i vrsta putne isprave, troslovna oznaka države koja je izdala putnu ispravu i datum do kojeg putna isprava važi,
 - PNR lokator podataka (alfa numerički ili alfa kod koji se koristi za pristup određenom zapisu u sistemima rezervacija prevoznika u vazdušnom saobraćaju),
 - broj sjedišta i ostale informacije o sjedištu, ako je ovaj podatak dostupan,
 - informacije koje se odnose na prtljag (broj naljepnice na prtljagu, broj i masa predatih torbi koje čine prtljag, ako je ovaj podatak dostupan),
 - oznaka o načinu prikupljanja podataka iz alineja 1 do 3 ovog člana;
- 2) podaci o letu:

- identifikacioni broj leta, odnosno ako je zajednički let, informacije o zajedničkom letu (nazivi prevoznika u vazdušnom saobraćaju koji učestvuju u zajedničkom letu, identifikacioni broj leta, a ako takav broj ne postoji, druge jasne i odgovarajuće informacije za identifikaciju leta),
- naziv graničnog prelaza na kojem će putnici ući u Crnu Goru,
- oznaka aerodroma polijetanja vazduhoplova,
- oznaka aerodroma koji je prvo mjesto ukrcaja, ako je ovaj podatak dostupan,
- oznaka aerodroma presijedanja,
- oznaka aerodroma dolaska u Crnu Goru, odnosno ako se u Crnoj Gori vrši presijedanje, oznake aerodroma pristajanja u drugim državama u kojima će vazduhoplov sletjeti, kao i oznaka aerodroma konačnog slijetanja,
- lokalni datum i lokalno vrijeme polaska i dolaska vazduhoplova,
- podaci za kontakt prevoznika u vazdušnom saobraćaju,
- format koji se koristi za prenos podataka.

Prevoznik u vazdušnom saobraćaju dužan je da podatke iz stava 2 ovog člana dostavlja elektronskim putem, u skladu sa protokolima i na obrascima Evropske komisije, kao i u skladu sa pravilima i procedurama Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO).

U slučaju da podatke iz stava 2 ovog člana, zbog tehničkog kvara, nije moguće dostaviti na način iz stava 3 ovog člana, prevoznik u vazdušnom saobraćaju dužan je da te podatke dostavi na drugi odgovarajući način koji garantuje isti nivo zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, ako se ti podaci dostavljaju direktno ili putem provajdera za dostavljanje podataka o putnicima.

Ako se podaci dostavljaju putem usmjerivača, prevoznik u vazdušnom saobraćaju i policijsku službenicu postupaju u skladu sa aktom iz stava 13 ovog člana.

Podatke iz stava 2 ovog člana, policija obrađuje za potrebe granične kontrole.

O dostavi podataka iz stava 2 ovog člana prevoznik u vazdušnom saobraćaju registrovan u Crnoj Gori obavijestiće putnika u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Prevoznik u vazdušnom saobraćaju dužan je da izbriše podatke iz stava 2 ovog člana u roku od 48 časova od momenta kada su podaci primljeni, osim ako su ti podaci potrebni radi njihove upotrebe za redovno poslovanje prevoznika u vazdušnom saobraćaju u skladu sa zakonom ili ako je čuvanje podataka potrebno dok iz tehničkih razloga nije moguće koristiti usmjerivač u skladu sa propisom iz stava 13 ovog člana.

Policija je dužna da podatke iz stava 2 ovog člana, izbriše u roku od 48 časova od momenta njihovog zaprimanja, osim ako su podaci naknadno potrebni za vršenje policijskih poslova.

Policija može čuvati podatke dodatnih 48 časova ako se ti podaci odnose na putnike koji se nisu pojavili na graničnom prelazu tokom perioda iz stava 9 ovog člana.

Sa podacima koji su naknadno potrebni za vršenje policijskih poslova, policija postupi u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Prevoznik o vazdušnom saobraćaju i Ministarstvo dužni su da omoguće povezanost sa usmjerivačem ili provajderom usluga posredovanja u dostavljanju podataka o putnicima iz stava 1 ovog člana, odnosno da su njihovi informacioni sistemi i infrastruktura kompatibilni sa usmjerivačem ili drugim odgovarajućim tehničkim rješenjem koje koristi policija.

Bliži način dostavljanja podataka iz stava 2 ovog člana, način dostavljanja tih podataka kada iz tehničkih razloga nije moguće koristiti usmjerivač, kao i način ispravke, dopune i ažuriranja tih podataka propisuje Ministarstvo.

Opšta pravila za granične provjere u međunarodnom pomorskom saobraćaju

Član 69

Granična provjera plovila u međunarodnom saobraćaju vrši se u luci dolaska ili polaska u kojoj se nalazi granični prelaz, odnosno na mjestu namijenjenom u svrhu vršenja granične kontrole ili na plovilu u teritorijalnom moru Crne Gore, a u skladu sa međunarodnim ugovorom granična provjera se može vršiti i tokom plovidbe ili nakon pristajanja plovila na području druge države.

Provjerom iz stava 1 ovog člana utvrđuje se da li članovi posade i putnici ispunjavaju uslove za ulazak u Crnu Goru ili izlazak iz Crne Gore, u skladu sa posebnim zakonom.

Zapovjednik ili brodar, odnosno lice koje prilikom vršenja granične kontrole zastupa zapovjednika plovila ili brodar teretnog ili putničkog broda u međunarodnom saobraćaju, odnosno putničkog broda na kružnom putovanju (u daljem tekstu: ovlašćeno lice), koji uplovljava u teritorijalno more Crne Gore, dužan je da plovi najkraćim uobičajenim plovnom putem do određene luke u kojoj se nalazi pomorski granični prelaz, radi vršenja granične kontrole, osim u slučaju neškodljivog prolaska.

Zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice, popis članova posade i svih putnika dostavlja graničnoj policiji na obrascu koji je propisan Konvencijom o olakšicama u međunarodnom pomorskom saobraćaju, u skladu sa zakonom, koji prema potrebi sadrži brojeve viza ili boravišnih dozvola, i to:

- u roku od najmanje 24 časa prije dolaska u luku;
- najkasnije kad brod napusti prethodnu luku, ako je vrijeme putovanja kraće od 24 časa; ili
- ako luka pristajanja nije poznata ili se tokom putovanja promijeni, čim bude dostupna informacija o luci pristajanja.

Policijski službenici zapovjedniku plovila ili brodaru, odnosno ovlašćenom licu dostavljaju potvrdu o prijemu koju je on dužan da predoči na zahtjev kada se brod nalazi u luci.

Ako usljed više sile, plovilo pristine, odnosno usidri se u mjesto gdje se ne nalazi granični prelaz, zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice dužan je da kopiju popisa članova posade i putnika dostavi graničnoj policiji, odnosno najbližoj ili dostupnoj lučkoj kapetaniji ili lučkoj ispostavi.

Ako se u slučaju iz stava 6 ovog člana, kopija popisa članova i posade dostavi najbližoj ili dostupnoj lučkoj kapetaniji ili lučkoj ispostavi, lučka kapetanija, odnosno lučka ispostava dužna je da kopiju popisa dostavi graničnoj policiji, bez odlaganja.

U slučaju iz stava 6 ovog člana zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice ne smije ukravati i iskravati lica, osim ako se radi o spašavanju tih lica.

Kopiju popisa iz stava 6 ovog člana potpisuje policijski službenik koji vrši graničnu provjeru i vraća je zapovjedniku plovila ili brodaru, odnosno ovlašćenom licu koji je dužan da je pokaže na zahtjev granične policije za vrijeme boravka u luci, na teritorijalnom moru i unutrašnjim vodama Crne Gore.

Zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice o svim promjenama sastava posade ili broja putnika odmah obavještava graničnu policiju.

Zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice obavještava graničnu policiju, ako je moguće i prije pristajanja plovila u luci, o prisustvu skrivenih putnika.

Zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice, obavještava graničnu policiju o skrivenim putnicima na plovilu, odmah po saznanju a najkasnije u roku iz stava 4 ovog člana.

Ako se u luku iskrca skriveni putnik ili lice kome je ulazak u Crnu Goru zabranjen, troškove boravka i prinudnog udaljenja tog lica snosi zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice.

Zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice dužno je da blagovremeno obavijesti policijske službenike koji vrše granične provjere o isplovljavanju plovila, odnosno najbližu ili dostupnu lučku kapetaniju ili lučku ispostavu.

Prije isplovljavanja zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice dužno je da kopiju popisa iz stava 4 ovog člana preda policijskom službeniku nadležnom za vršenje graničnih provjera.

Zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice dužno je da, nakon završene granične provjere, najkraćim plovnom putem, plovilom napusti teritorijalno more Crne Gore.

Posebna pravila za graničnu provjeru broda na kružnom putovanju

Član 70

Zapovjednik broda na kružnom putovanju ili brodar, odnosno ovlašćeno lice dužno je da, pored popisa iz člana 69 stav 4 ovog zakona, graničnoj policiji dostavi i plan puta i program kružnog putovanja najkasnije 24 časa prije napuštanja luke polaska i prije uplovljavanja u luku dolaska u kojoj se nalazi granični prelaz.

Nakon uplovljavanja, odnosno prije isplovljavanja iz luke članovi posade i putnici podliježu graničnim provjerama na osnovu popisa članova posade i putnika koji se nalaze na brodu.

Zapovjednik broda ili brodar, odnosno ovlašćeno lice dostavlja popis članova posade i putnika na način propisan članom 69 st. 4 i 6 ovog zakona.

Na popis članova posade i putnika iz stava 2 ovog člana stavlja se otisak štambilja.

Putnici koji se iskrcavaju na obalu podliježu graničnoj provjeri u skladu sa ovim zakonom, osim ako procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da ne postoji potreba da se provjera vrši.

Pravila za graničnu provjeru broda na kružnom putovanju koje obuhvata luke na teritoriji država članica Šengen zone i država koje to nijesu

Član 71

Ako plan puta i program kružnog putovanja iz člana 70 stav 1 ovog zakona, obuhvata luke na teritoriji država članica Šengen zone i luke na teritoriji država koje nijesu države članice Šengen zone, granična provjera sprovodi se na način propisan ovim članom.

Ako plan puta i program kružnog putovanja iz člana 70 stav 1 ovog zakona obuhvata isključivo luke na teritoriji država članica, granična provjera posade i putnika na ulasku i izlasku iz Crne Gore će se sprovoditi samo ako procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da je potrebno da se provjera vrši.

Ako brod na kružnom putovanju dolazi iz luke koja se nalazi u državi koja nije država članica Šengen zone, posada i putnici podliježu graničnoj provjeri, na osnovu popisa iz člana 69 stav 4 ovog zakona.

Ako putnici broda na kružnom putovanju iz stava 3 ovog člana izlaze na kopno, podliježu graničnoj provjeri u skladu sa čl. 38, 41 i 42 ovog zakona, osim ako procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da ne postoji potreba da se provjera vrši.

Ako brod na kružnom putovanju dolazi iz luke države koja nije država članica Šengen zone i ponovo pristane u luku države članice Šengen zone, posada i putnici podliježu graničnoj provjeri u Crnoj Gori na osnovu popisa iz člana 69 stav 4 ovog zakona, u mjeri u kojoj je taj popis izmijenjen od pristajanja broda u prethodnu luku države članice Šengen zone.

Ako putnici broda na kružnom putovanju iz stava 5 ovog člana izlaze na kopno, podliježu graničnoj kontroli u skladu sa čl. 38, 41 i 42 ovog zakona, osim ako procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da ne postoji potreba da se provjera vrši.

Ako brod na kružnom putovanju dolazi iz luke koja se nalazi u državi članici Šengen zone, granična provjera će se sprovoditi u skladu sa 38, 41 i 42 ovog zakona kada posada i putnici izlaze na kopno, ako procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da je potrebno da se provjera vrši.

Ako brod na kružnom putovanju polazi prema luci države koja nije država članica Šengen zone, posada i putnici podliježu graničnoj provjeri na izlazu, na osnovu popisa iz člana 69 stav 4 ovog zakona, a ako procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da je potrebno, policijski službenici će izvršiti granične provjere u skladu sa čl. 38, 41 i 43 ovog zakona, prilikom ukrcavanja.

Ako brod na kružnom putovanju polazi prema luci države članice Šengen zone, posada i putnici podliježu graničnoj kontroli na izlazu samo kada procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da je potrebno da se provjera vrši.

Posebna pravila za graničnu provjeru lica plovila za slobodnu plovību

Član 72

Zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice plovila za sport i rekreaciju u međunarodnom saobraćaju (u daljem tekstu: plovilo za slobodnu plovību), koji uplovljava u teritorijalno more Crne Gore, dužan je da najkraćim plovnim putem plovi do najbliže luke u kojoj se nalazi pomorski granični prelaz, radi vršenja granične kontrole, osim u slučaju neškodljivog prolaska.

Granična provjera lica na plovilu za slobodnu plovību koji uplovi u luku u kojoj se nalazi granični prelaz vrši se na osnovu popisa tih lica koji se dostavlja graničnoj policiji najkasnije nakon pristajanja u luku.

Ako se lica sa plovila za slobodnu plovību iskrcavaju u luku radi boravka u njoj, podliježu graničnim provjerama.

Plovilo za slobodnu plovību može uploviti u luku koja nije određena kao granični prelaz, u izuzetnim situacijama ako mu to dozvoli najbliža ili dostupna lučka kapetanija ili lučka ispostava, kao i u slučaju više sile.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, najbliža ili dostupna lučka kapetanija ili lučka ispostava o uplovljavanju plovila za slobodnu plovību obavještava graničnu policiju u najbližoj luci koja je određena kao granični prelaz u cilju vršenja granične provjere, a popis lica na plovilu za slobodnu plovību dostavlja se najbližoj ili dostupnoj lučkoj kapetaniji ili lučkoj ispostavi koja ga predaje graničnoj policiji najkasnije nakon pristajanja plovila za slobodnu plovību u luku.

Prilikom granične provjere iz stava 5 ovog člana, graničnoj policiji se predaje dokument koji sadrži sve tehničke karakteristike plovila za slobodnu plovību i popis lica na tom plovilu. Kopija tog dokumenta čini sastavni dio isprava plovila sve dok se plovilo nalazi u teritorijalnom moru Crne Gore.

Kopija dokumenta iz stava 6 ovog člana prilikom isplovljavanja plovila za slobodnu plovību vraća se graničnoj policiji.

Posebna pravila za graničnu provjeru na trajektu

Član 73

Na trajektnoj vezi vrši se granična provjera putnika, vozača, članova posade trajekta i vozila na trajektu, i to:

- putnika - pješaka pojedinačno;
- vozača i putnika autobusa pojedinačno, njihovim izlaskom iz autobusa;
- putnika u automobilima dok su u svojim automobilima;
- vozača teških teretnih kamiona i lica u pratnji dok su u svojim kamionima, odvojeno od ostalih putnika;
- članova posade na trajektima na način iz člana 69 stav 1 ovog zakona;
- vozila, kao i tereta i robe u i na vozilima, povremeno i neselektivno u cilju otkrivanja nezakonitih migranata.

Popis iz člana 69 stav 4 ovog zakona za putnike i posadu na trajektu ne dostavlja se graničnoj policiji.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako je propisano aktom Evropske unije koji uređuje registraciju lica koja plove putničkim brodovima koji putuju prema ili iz luka država članica, organ nadležan za luke u državi iz koje trajekt isplovjava dostavlja popis putnika i posade nadležnoj lučkoj kapetaniji, najkasnije 30 minuta nakon isplovljavanja.

Radi sprovođenja provjere iz stava 1 ovog člana, operator je dužan da obezbijedi dovoljan broj ulaza.

Pravila za graničnu provjeru na trajektu za državljane država članica Šengen zone i za državljane država koje nijesu države članice Šengen zone

Član 74

Ako trajekt dolazi iz države članice Šengen zone ili odlazi u državu članicu Šengen zone, granične provjere se neće sprovoditi, osim ako procjena prijetnji za bezbjednost državne granice i procjena prijetnji od nezakonitih migracija ukazuje da je potrebno da se provjera vrši.

Ako trajekt dolazi iz države članice koja nije država članica Šengen zone ili odlazi u državu koja nije država članica Šengen zone, granična policija će sprovesti graničnu provjeru u skladu sa članom 73 ovog zakona.

Pravila za graničnu provjeru u obalnom ribolovu

Član 75

Posada ribarskog broda koja, u skladu sa zakonom obavlja obalni ribolov u Crnoj Gori i koja svakog dana ili u roku od 36 sati napušta unutrašnje morske vode i teritorijalno more Crne Gore i vraća se u matičnu luku koja se nalazi u državi članici Šengen zone ili odlazi u drugu luku koja se takođe nalazi u državi članici Šengen zone, ne podliježe graničnim provjerama.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako procjena rizika od nezakonitih migracija ukaže da je to potrebno, sprovede se granične provjere u skladu sa ovim zakonom.

Granične provjere u jezerskom i riječnom saobraćaju

Član 76

Odredbe čl. 69, 72 i 73 ovog zakona shodno se primjenjuju i na granične provjere u jezerskom i riječnom saobraćaju.

V. MEĐUNARODNA OPERATIVNA GRANIČNA SARADNJA

Oblici saradnje

Član 77

Međunarodna operativna granična saradnja obuhvata aktivnosti stranih službi bezbjednosti, stranih organa za sprovođenje zakona, Frontex-a, međunarodnih organizacija i

agencija na državnoj teritoriji Crne Gore, odnosno granične policije na stranoj državnoj teritoriji, saradnju sa stranim službama bezbjednosti, odnosno stranim organima za sprovođenje zakona, Frontex-om, razmjenu oficira za vezu i druge aktivnosti od značaja za graničnu bezbjednost Crne Gore.

Međunarodna saradnja iz stava 1 ovog člana ostvaruje se na osnovu međunarodnog ugovora i zakonodavstva Evropske unije koje primjenjuje i Crna Gora.

Pripadnici stranih bezbjednosnih službi, stranih organa za sprovođenje zakona, odnosno međunarodnih organizacija i agencija iz stava 1 ovog člana mogu na teritoriji Crne Gore, bez posebnog odobrenja, koristiti tehničku opremu, sredstva, sisteme, kao i prevozna sredstva sa svojim oznakama, nositi uniformu, službeno oružje i druga sredstva prinude, ako je to potrebno u okviru njihovog angažovanja.

Sredstva prinude iz stava 3 ovog člana moraju biti dozvoljena zakonom.

Saradnja sa Frontex-om obuhvata učešće u zajedničkim operacijama, pilot-projektima, operacijama povratka, aktivnostima obuke i drugim aktivnostima koje se sprovedu u skladu sa Regulativom (EU) 2019/1896 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. novembra 2019. godine o evropskoj graničnoj i obalskoj straži i stavljanju van snage regulative (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624 (u daljem tekstu: Regulativa (EU) 2019/1896) i međunarodnim sporazumima.

Nacionalni koordinacioni centar

Član 78

Nacionalni koordinacioni centar je unutrašnja organizaciona jedinica granične policije koja:

- 1) uspostavlja i održava nacionalnu i specifičnu situacionu sliku;
- 2) obezbjeđuje blagovremenu razmjenu informacija i saradnju između svih organa koji čine sistem integrisanog upravljanja granicom i drugih državnih organa, od značaja za bezbjednost državne granice;
- 3) obezbjeđuje blagovremenu razmjenu informacija i saradnju između nacionalnih koordinacionih centara drugih zemalja i Frontex-om, kao i drugim tijelima Evropske unije;
- 4) sačinjava operativnu analizu rizika u svrhu unapređenja bezbjednosti državne granice;
- 5) obezbjeđuje blagovremenu razmjenu informacija i saradnju sa organima nadležnim za traganje i spašavanje;
- 6) pruža podršku u koordiniranju, planiranju i sprovođenju granične kontrole na nacionalnom nivou;
- 7) koordinira operativnim aktivnostima od značaja za bezbjednost državne granice sa nadležnim organima drugih država;
- 8) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i zakonodavstvom Evropske unije.

Nacionalni koordinacioni centar funkcioniše 24 časa dnevno, sedam dana u sedmici, bez prekida.

Nacionalni koordinacioni centar uspostavlja se u skladu sa Regulativom (EU) 2019/1896.

Za potrebe obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana, organi koji čine sistem integrisanog upravljanja granicom i drugi državni organi, organi državne uprave i organi uprave dužni su da dostavljaju potrebne podatke nacionalnom koordinacionom centru.

Nacionalna i specifična situaciona slika

Član 79

Nacionalna situaciona slika iz člana 78 stav 1 tačka 1 ovog zakona sastoji se od informacija prikupljenih iz sljedećih izvora:

- 1) službi operativnog dežurstva na regionalnom nivou;
- 2) sistema elektronskog osmatranja državne granice;
- 3) sistema video nadzora graničnih prelaza;
- 4) drugih subjekata sistema bezbjednosti;
- 5) Frontex-a;
- 6) nacionalnih koordinacionih centara drugih država;
- 7) centara za međunarodnu policijsku saradnju drugih država na osnovu međunarodnih ugovora;
- 8) sistema za automatsku identifikaciju plovila;
- 9) drugih relevantnih evropskih i međunarodnih organizacija i agencija;
- 10) drugih izvora u skladu sa zakonom i zakonodavstvom Evropske unije.

Specifična situaciona slika iz člana 78 stav 1 tačka 1 ovog zakona podrazumijeva informacije i podatke od interesa za graničnu bezbjednost, u okviru operativnih aktivnosti koje granična policija sprovodi sa nadležnim organom druge države koja nije članica Evropske unije, u skladu sa međunarodnim ugovorom i operativnim planom donijetim na osnovu njega.

Finansiranje od strane Frontex-a

Član 80

Zakonom kojim se uređuje budžet Crne Gore na godišnjem nivou, za potrebe finansiranja operativne saradnje sa Frontex-om opredjeljuju se namjenska novčana sredstva na posebnoj budžetskoj poziciji Ministarstva.

Novčana sredstva koja Frontex uplaćuje za potrebe finansiranja, odnosno naknade troškova operativne saradnje, usmjeravaju se na budžetsku poziciju iz stava 1 ovog člana i ne mogu se koristiti u druge svrhe.

VI. PRIKUPLJANJE I OBRADA PODATAKA I EVIDENCIJE

Prikupljanje i obrada ličnih i drugih podataka

Član 81

U cilju efikasnog vršenja granične kontrole i drugih poslova u skladu sa ovim zakonom, granična policija je ovlašćena da od lica prema kojima primjenjuje ovlašćenja u skladu sa ovim zakonom prikuplja i obrađuje lične i druge podatke i da te podatke unosi u evidencije koje vodi u skladu sa zakonom.

Podatke iz stava 1 ovog člana granična policija može da prikuplja i obrađuje i upotrebom sistema, tehničkih i drugih sredstava, i to:

1) sistema, uređaja i drugih tehničkih sredstava kojima se vrši automatsko očitavanje putnih i drugih isprava na osnovu kojih se provjerava i utvrđuje identitet lica, kao i registarskih oznaka motornih vozila;

2) sistema, uređaja i drugih tehničkih sredstava kojima se, u cilju traganja, utvrđivanja identiteta i pronalaska učinilaca krivičnih djela i prekršaja, kao i provjere ispunjenosti uslova za ulazak i boravak lica u skladu sa posebnim zakonom, prilikom vršenja granične kontrole vrši fotografisanje, snimanje i/ili uzimanje otisaka prstiju i drugih biometrijskih podataka;

3) video nadzora graničnih prelaza i granične linije;

4) sistema, uređaja i drugih tehničkih sredstava koja se koriste u poslovima nadzora državne granice.

Uređaji iz stava 2 tač. 2 i 3 ovog člana, na području graničnog prelaza, moraju biti postavljeni na vidnom mjestu sa vidno obilježenim znakom upozorenja.

Podaci prikupljeni primjenom sistema, uređaja i sredstava iz stava 2 tač. 1 i 2 ovog člana uništavaju se po isteku roka od pet godina od dana kad su prikupljeni.

Podaci prikupljeni primjenom sistema, uređaja i sredstava iz stava 2 tačka 2 ovog člana uništavaju se po isteku roka od tri godine od dana kad su prikupljeni ako njihovom upotrebom nije ustanovljeno da je lice prekršilo zakon, a pet godina ako jeste.

Podaci prikupljeni primjenom sistema, uređaja i sredstava iz stava 2 tačka 3 ovog člana, uništavaju se po isteku roka od šest mjeseci od dana izvršenog snimanja, osim ako su potrebni za vođenje krivičnog i prekršajnog postupka.

Vrste evidencija

Član 82

Za potrebe vršenja granične kontrole, granična policija, odnosno Ministarstvo vodi evidencije o:

- 1) licima i prevoznim sredstvima koja su podvrgnuta graničnoj provjeri;
- 2) licima kojima nije dozvoljen prelazak državne granice;
- 3) licima prema kojima je sproveden postupak utvrđivanja identiteta;
- 4) izdatim odobrenjima iz člana 12 stav 1 tač. 3 i 4 i stav 2 ovog zakona i datim saglasnostima iz člana 12 stav 7 ovog zakona;
- 5) izdatim odobrenjima iz člana 55 stav 1 ovog zakona;
- 6) identifikacionim oznakama koje je izdala granična policija i datim saglasnostima iz člana 26 stav 3;
- 7) povredama državne granice;
- 8) licima koja su najavila lov, odnosno ribolov uz graničnu liniju;
- 9) tehničkim sredstvima, uređajima i opremi koja se koriste za poslove granične kontrole;
- 10) oznakama iz člana 6 stav 3 ovog zakona i oznakama i signalizaciji iz člana 7 stav 1 ovog zakona;
- 11) postavljenoj opremi i sredstvima iz člana 31 stav 1 tačka 1 ovog zakona i postavljenim rampama ili drugim preprekama iz člana 31 stav 1 tačka 2 ovog zakona;
- 12) odstupanju od režima granične provjere iz člana 47 ovog zakona;
- 13) međunarodnoj operativnoj saradnji;
- 14) štambiljima koji se koriste na graničnom prelazu;
- 15) odobrenjima iz člana 64 st. 3 i 4 ovog zakona koja su opozvana, i sudskim odlukama koje se odnose na prelazak državne granice;
- 16) podnijetim zahtjevima za izdavanje isprava iz člana 63 stav 1 ovog zakona, izdatim, produženim, poništenim i opozvanim ispravama, kršenjima režima pograničnog saobraćaja i mjerama izrečenim u vezi sa takvim kršenjima;
- 17) snimljenom materijalu lica i prevoznih sredstava koji nastaje vršenjem video nadzora iz člana 81 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

Na zaštitu ličnih podataka iz stava 1 ovog člana, koji se obrađuju u skladu sa ovim zakonom, primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Podaci u evidencijama iz stava 1 tač. 1 do 16 ovog člana čuvaju se pet godina, a podaci u evidenciji iz stava 1 tačka 17 ovog člana čuvaju se najduže šest mjeseci od dana unosa u evidencije, poslije čega se brišu.

Način vođenja evidencija

Član 83

Evidencije iz člana 82 ovog zakona vode se u elektronskoj formi, a izuzetno u pisanoj formi ako iz opravdanih razloga evidencije nije moguće voditi u elektronskoj formi.

Bliži sadržaj i način vođenja evidencija iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Davanje ličnih podataka na korišćenje

Član 84

Lični podaci iz evidencija iz člana 82 ovog zakona mogu se davati drugim organima u skladu sa zakonom i organima stranih država u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije i međunarodnim ugovorom, uz obezbeđenje adekvatnog nivoa zaštite podataka.

VII. NADZOR NAD SPROVOĐENJEM ZAKONA

Član 85

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 86

Novčanom kaznom od 5.000 eura do 30.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne omogući slobodan prolaz radi postavljanja i održavanja oznaka i signalizacije iz člana 7 stav 1 ovog zakona (član 7 stav 4);

2) vrši sadnju ili sjetvu određenih vrsta poljoprivrednih kultura, drveća ili rastinja uz graničnu liniju na mjestu na kom je granična policija to zabranila (član 8 stav 1);

3) vrši plovidbu, ribolov, prelet aviona, helikoptera i drugih vazduhoplova, kretanje, zadržavanje i naseljavanje uz graničnu liniju dok postoji zabrana Ministarstva (član 9 stav 1);

4) ne obavijesti graničnu policiju o pojedinačnom ili grupnom ribolovu u dubini teritorije do 300 metara od granične linije, najkasnije 24 časa prije početka ribolova (član 9 stav 3);

5) najkasnije četiri časa nakon završetka pojedinačnog ili grupnog ribolova u dubini teritorije do 300 metara od granične linije ne obavijesti graničnu policiju (član 9 stav 4);

6) ne uredi i opremi granične prelaze u skladu sa aktom iz člana 19 stav 1 ovog zakona, uz prethodno pribavljene saglasnosti organa iz člana 19 stav 3 ovog zakona (član 19 stav 3);

7) ne obezbijedi uslove za razdvajanje kretanja različitih kategorija putnika radi vršenja granične kontrole za vazdušni saobraćaj (član 20 stav 3);

8) na području graničnog prelaza vrši neovlašćeno fotografisanje ili snimanje (član 21 stav 5);

9) na području graničnog prelaza gradi ili postavlja objekte, instalacije i opremu kada njihova izgradnja ili postavljanje ometaju vršenje granične kontrole (član 23 stav 1);

10) u toku izgradnje i postavljanja objekata, instalacija i opreme na mjestima na kojima se vrši granična kontrola ne pribavi mišljenje policije i organa uprave nadležnog za carinske poslove, za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (član 23 stav 2);

11) bez saglasnosti granične policije obavlja određene radove u okviru privremenog angažovanja u cilju nesmetanog funkcionisanja graničnog prelaza, bez identifikacione oznake (član 25 stav 5);

12) ne vrati identifikacionu oznaku graničnoj policiji, odnosno operatoru koji mu je izdao identifikacionu oznaku ako prestanu razlozi za obavljanje djelatnosti na području graničnog prelaza (član 27 stav 1);

13) ne omogući nesmetano vršenje granične kontrole, postavljanje, upotrebu i održavanje opreme za vršenje granične kontrole, odnosno ne omogući nesmetano kretanje policijskih službenika uz graničnu liniju (član 29 stav 1);

14) ne omogući nesmetano vršenje granične kontrole na vodi, postavljanje, upotrebu i održavanje opreme za vršenje granične kontrole, odnosno nesmetano kretanje policijskih službenika u tom cilju (član 29 stav 2);

17) ne preduzme mjere za usmjeravanje putnika u prostorije određene za vršenje granične provjere (član 67 stav 2);

18) vođa vazduhoplova koji u slučaju više sile sleti na poletno sletnu stazu koja nije granični prelaz nastavi let bez odobrenja granične policije i organa uprave nadležnog za carinske poslove (član 67 st. 4 i 5);

19) zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice, ne dostavi graničnoj policiji popis članova posade i svih putnika na obrascu koji je propisan Konvencijom o olakšicama u međunarodnom pomorskom saobraćaju, u skladu sa zakonom, koji prema potrebi sadrži brojeve viza ili boravišnih dozvola u roku od najmanje 24 časa prije dolaska u luku, najkasnije kad brod napusti prethodnu luku, ako je vrijeme putovanja kraće od 24 časa ili ako luka pristajanja nije poznata ili se tokom putovanja promijeni, čim bude dostupna informacija o luci pristajanja (član 69 stav 4);

20) zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice odbije ili na drugi način izbjegne da snosi troškove boravka ili prinudnog udaljenja skrivenog putnika ili lica kojem je ulazak u Crnu Goru zabranjen, a koji uđe u Crnu Goru (član 69 stav 13);

21) zapovjednik plovila blagovremeno ne obavijesti policijske službenike koji vrše granične provjere, odnosno najbližu ili dostupnu lučku kapetaniju ili lučku ispostavu o isplovljavanju plovila (član 69 stav 14);

22) zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice prije isplovljavanja ne preda policijskom službeniku nadležnom za vršenje graničnih provjera kopiju popisa članova posade i putnika plovila (član 69 stav 15)

23) zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice nakon završene granične provjere, najkraćim putem ne napusti teritorijalne vode Crne Gore (član 69 stav 16);

24) zapovjednik broda na kružnom putovanju ili brodar, odnosno ovlašćeno lice ne dostavi graničnoj policiji plan puta i program kružnog putovanja najkasnije 24 časa prije napuštanja luke polaska i prije uplovljavanja u luku dolaska u kojoj se nalazi granični prelaz (član 70 stav 1);

25) zapovjednik broda ili brodar, odnosno ovlašćeno lice ne dostavi graničnoj policiji popis članova putnika i posade na način propisan članom 69 st. 4 i 6 ovog zakona (član 70 stav 3);

26) zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice plovila u jezerskom, odnosno riječnom saobraćaju ne primjenjuje odredbe čl. 69, 72 i 73 ovog zakona (član 76);

27) policiji direktno ili preko usmjerivača ili provajdera usluga posredovanja u dostavljanju podataka o putnicima u vazdušnom saobraćaju najranije 48 časova prije zakazanog vremena polaska vazduhoplova, odmah po zatvaranju prijave na let i nakon što su se putnici ukrkali u vazduhoplov koji se sprema za polazak i više se ne mogu ukrcati ni iskrcati, ne dostavi podatke ili dostavi nepotpune ili netačne podatke o putnicima (član 68 stav 1);

28) podatke o putnicima ne dostavi elektronskim putem, u skladu sa protokolima i na obrascima Evropske komisije, kao i u skladu sa pravilima i procedurama Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO) (član 68 stav 3);

29) ne dostavi podatke na drugi odgovarajući način kada ih zbog kvara ne može dostaviti elektronskim putem u skladu sa članom 68 stav 3 ovog zakona, ako se ti podaci dostavljaju direktno ili putem provajdera za dostavljanje podataka o putnicima (član 68 stav 4);

30) ne dostavi podatke u skladu sa aktom iz člana 68 stav 13 ovog zakona kada se podaci dostavljaju putem usmjerivača (član 68 stav 5);

31) ne izbriše podatke o putnicima u vazdušnom saobraćaju u roku od 48 časova od momenta kada su podaci primljeni, a ti podaci nijesu potrebni radi njihove upotrebe za redovno poslovanje prevoznika u vazdušnom saobraćaju u skladu sa zakonom niti je njihovo čuvanje potrebno dok traju tehnički razlozi zbog kojih nije moguće koristiti usmjerivač u skladu sa propisom iz člana 68 stav 13 ovog člana (član 68 stav 8);

32) ne omogući povezanost sa usmjerivačem ili provajderom usluga posredovanja u dostavljanju podataka o putnicima, odnosno ne omogući kompatibilnost informacionog sistema i infrastrukture sa usmjerivačem ili drugim odgovarajućim tehničkim rješenjem koje koristi policija. (član 68 stav 12).

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 4.000 eura kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz stava 1 ovog člana.

Novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura kazniće se i fizičko lice za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25 i 26 ovog člana.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 27, 28, 29, 30 i 31 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 500 eura do 3.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 27, 28, 29, 30 i 31 ovog člana može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.

Član 87

Novčanom kaznom od 500 eura do 3.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

1) vrši lov ili se kreće, zadržava ili naseljava uz graničnu liniju dok traje zabrana Ministarstva (član 9 stav 1);

2) pređe državnu granicu van graničnog prelaza ili pređe ili pokuša preći granični prelaz bez važeće putne isprave ili druge isprave propisane za prelazak državne granice ili pređe ili pokuša preći granični prelaz van vremena koje je određeno za odvijanje saobraćaja na graničnom prelazu ili suprotno načinu koji je u skladu sa namjenom graničnog prelaza (član 11 stav 2);

3) se kreće ili zadržava na području graničnog prelaza a nije u svojstvu službenog lica radi vršenja poslova iz svoje nadležnosti, niti namjerava da pređe niti je već prešlo državnu granicu, niti je lice zaposleno u privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno kod preduzetnika koji obavlja djelatnost na području graničnog prelaza (član 24 stav 3);

4) se ne podvrgne graničnoj provjeri, odnosno izbjegava ili pokušava da izbjegne graničnu provjeru ili ne stavi na uvid putne ili druge isprave propisane za prelazak državne granice ili ne pojasni sve okolnosti vezane za ispunjenje uslova za prelazak državne granice ili napusti područje graničnog prelaza dok se ne izvrši granična provjera; (član 34 stav 1);

5) prilikom pregleda plovila, voza ili vazduhoplova ne pruži tehničku podršku ili ne pruži potrebne podatke od značaja za vršenje pregleda (član 50 stav 1);

6) voz u međunarodnom saobraćaju koji ulazi u Crnu Goru, odnosno izlazi iz Crne Gore, zaustavi na dijelu pruge između granične linije i željezničkog graničnog prelaza, a to nije bilo neophodno zbog regulisanja željezničkog saobraćaja i u slučaju više sile (član 66 stav 6);

7) po zaustavljanju voza u međunarodnom saobraćaju koji je prešao državnu granicu na otvorenoj pruži van područja graničnog prelaza, ne preduzme potrebne mjere u cilju sprječavanja ulaska, odnosno izlaska lica iz voza ili o zaustavljanju odmah ne obavijesti graničnu policiju (član 66 stav 7);

8) ne dostavi graničnoj policiji plan leta i opštu izjavu koja sadrži informacije o identitetu putnika za vazduhoplov koji se koristi u svrhe nekomercijalnih letova u međunarodnom saobraćaju prije polijetanja (član 67 stav 6);

9) nakon uplovljenja u teritorijalno more Crne Gore ne plovi najkraćim uobičajenim plovnim putem do određene luke u kojoj se nalazi pomorski granični prelaz, radi vršenja granične kontrole, osim u slučaju neškodljivog prolaska (član 69 stav 3);

10) ne dostavi graničnoj policiji, odnosno najbližoj ili dostupnoj lučkoj kapetaniji ili lučkoj ispostavi kopiju popisa članova posade i putnika, ako usljed više sile plovilo pristane ili se usidri u mjesto gdje se ne nalazi granični prelaz (član 69 stav 6);

11) o svim promjenama sastava posade ili broja putnika, odmah ne obavijesti graničnu policiju (član 69 stav 10);

12) ne obavijesti graničnu policiju o prisustvu skrivenih putnika odmah po saznanju, a najkasnije u roku od najmanje 24 časa prije dolaska u luku, odnosno najkasnije kad brod napusti prethodnu luku, ako je vrijeme putovanja kraće od 24 časa, odnosno ako luka pristajanja nije poznata ili se tokom putovanja promijeni, čim bude dostupna informacija o luci pristajanja (član 69 st. 11 i 12);

13) plovilom za slobodnu plovidbu koje uplovljava u teritorijalno more Crne Gore, ne plovi najkraćim plovnim putem do najbliže luke u kojoj se nalazi pomorski granični prelaz, radi vršenja granične kontrole, osim u slučaju neškodljivog prolaska (član 72 stav 1);

14) uplovi plovilom za slobodnu plovidbu u luku koja nije određena kao granični prelaz, bez dozvole najbliže ili dostupne lučke kapetanije ili lučke ispostave, odnosno uplovi u takvu luku kada ne postoji viša sila (član 72 stav 4);

15) zapovjednik plovila ili brodar, odnosno ovlašćeno lice prilikom isplavljanja sa plovilom za slobodnu plovidbu ne vrati graničnoj policiji kopiju dokumenta iz člana 72 stav 6 ovog zakona (član 72 stav 7).

Član 88

Novčanom kaznom od 200 eura do 800 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

1) ne obavijesti graničnu policiju o pojedinačnom ili grupnom lovu u dubini teritorije do 300 metara od granične linije, najkasnije 24 časa prije početka lova (član 9 stav 3);

2) najkasnije 4 časa nakon završetka pojedinačnog ili grupnog lova u dubini teritorije do 300 metara ne obavijesti graničnu policiju (član 9 stav 4);

3) ne obavijesti graničnu policiju, bez odlaganja, o prelasku državne granice i van graničnog prelaza i van utvrđenog radnog vremena graničnog prelaza u slučaju slobodne plovidbe ili iskrcavanja pomoraca radi boravka u jedinici lokalne samouprave na čijem području je luka u kojoj je njihov brod pristao ili u susjednim jedinicama lokalne samouprave ili prelaska stanovnika koji žive u pograničnom području, sa pograničnom propusnicom ili sa dozvolom za pogranični saobraćaj, ili u slučaju nepredviđenih hitnih okolnosti ili u slučaju elementarne nepogode, u skladu sa zakonom i u drugim slučajevima u skladu sa međunarodnim ugovorom, ili u slučaju posjedovanja odobrenja iz člana 12 stav 2 ovog zakona (član 12 stav 8);

4) se kreće ili zadržava izvan određenog prostora područja graničnog prelaza ili se ne pridržava upozorenja ili ne izvršava naređenja policijskih službenika koji vrše graničnu kontrolu (član 24 stav 2);

5) za vrijeme boravka na području graničnog prelaza ne nosi identifikacionu oznaku na način koji je vidljiv (član 25 stav 1);

6) ne zaustavi se na određenom prostoru graničnog prelaza na kojem se vrši granična provjera ili bez odlaganja ne napusti područje graničnog prelaza poslije završene provjere (član 34 st. 2 i 3);

7) ne obavijesti graničnu policiju o svakoj promjeni uslova i drugih okolnosti na osnovu kojih je izdata isprava iz člana 63 stav 1 ovog zakona (član 63 stav 15);

8) ne postupa u skladu sa uslovima pod kojima je izdata isprava iz člana 63 stav 1 ovog zakona ili sa režimom pograničnog saobraćaja utvrđenim ovim zakonom ili važećim međunarodnim sporazumom (član 63 stav 16);

9) lice koje je u pratnji maloljetnog lica mlađeg od 16 godina, a to maloljetno lice ne posjeduje potrebne isprave za prelazak državne granice i odobrenja u smislu člana 64 ovog zakona.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 89

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u sprotosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje rada operatora i upravljača

Član 90

Operator aerodroma, luke i upravljač željezničke infrastrukture dužan je da obaveze propisane ovim zakonom u pogledu uređenja i opremanja graničnih prelaza ispuni u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Obezbjeđivanje posebnih uslova

Član 91

Operatori u vazdušnom saobraćaju dužni su da obezbijede posebne uslove na graničnim prelazima u vazdušnom saobraćaju iz člana 20 stav 1 alineja 2 ovog zakona danom ulaska Crne Gore u Šengen zonu.

Primjena pojedinih odredaba

Član 92

Odredbe člana 39 ovog zakona primjenjivaće se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Odložena primjena

Član 93

Odredbe čl. 14, 71, 74, 75 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Šengen zoni.

Odredbe člana 1 stav 2, člana 2 st. 3 i 4 i člana 79 stav 2 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Odredbe člana 38 stav 3, člana 42 stav 1 tačka 11 i člana 43 ovog zakona, koje se odnose na provjeru u Šengenskom informacionom sistemu (SIS), kao i člana 63 stav 6 tačka 4 ovog zakona, koje se odnosi na provjeru u Šengenskom informacionom sistemu, primjenjivaće se od dana kada Crna Gora bude operativno povezana sa Šengenskim informacionim sistemom (SIS) i ovlašćena za njegovu upotrebu, u skladu sa važećim pravnim aktima Evropske unije.

Odredbe člana 42 ovog zakona koje se odnose na konsultacije i upotrebu Viznog informacionog sistema (VIS) primjenjuju se od datuma kada Crna Gora bude ovlašćena za pristup i upotrebu Viznog informacionog sistema (VIS), u skladu sa važećim pravnim aktima Evropske unije.

Odredbe člana 37 ovog zakona koje se odnose na prikupljanje biometrijskih podataka za potrebe Sistema ulaska/izlaska (EES), člana 42 stav 1 tač. 6 i 11 koje se odnose na upotrebu

Sistema ulaska/izlaska (EES) i stav 4 ovog zakona, člana 43 stav 1 tačka 3 i stav 4 ovog zakona koji se odnose na upotrebu Sistema ulaska/izlaska (EES), čl. 45 i 46, člana 56 stav 5 i člana 57 stav 4 ovog zakona primjenjivaće se od dana kada Crna Gora bude operativno povezana sa Sistemom ulaska/izlaska (EES) i ovlašćena za njegovu upotrebu, u skladu sa Regulativom (EU) 2017/2226 i drugim važećim pravnim aktima Evropske unije kojima se uređuje uspostavljanje, funkcionisanje i upotreba Sistema ulaska/izlaska.

Odredbe člana 44 ovog zakona koje se odnose na Šengenski informacioni sistem (SIS), Vizni informacioni sistem (VIS) i Sistem ulaska/izlaska (EES) primjenjuju se od dana kada Crna Gora bude operativno povezana sa ovim sistemima i ovlašćena za pristup i njihovu upotrebu.

Prestanak važenja

Član 94

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o graničnoj kontroli ("Službeni list CG", br. 72/09, 39/13, 17/19, 146/21 i 125/23).

Stupanje na snagu

Član 95

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj zakon prenesena je Regulativa (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje lica preko granica (Zakonik o šengenskim granicama) i Regulativa (EZ) br. 1931/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. decembra 2006. godine o utvrđivanju pravila o pograničnom saobraćaju na vanjskim kopnenim granicama država članica i o izmjeni odredbi Šengenske konvencije.